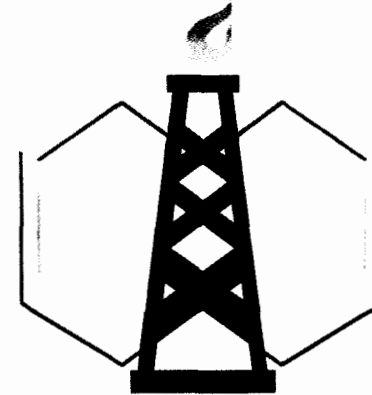

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ НАФТОГАЗОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ІНЖЕНЕРІЇ ТА
ІНФРАСТРУКТУРИ СЕРВІСУ
ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

V НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

***«Перспективи розвитку коледжів
та їх роль у здобутті
вищої освіти»***

Збірник тез доповідей
(Частина II)

Підписано до друку 27.03.2018р.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк.4.25.
Наклад 70 прим. Замовлення № 1162.
Надруковано РВЦ «Технолог»

Одеса
2018

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Тришин Федір Анатолійович Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Одеської національної академії харчових технологій, к.т.н., доцент

Заступник голови (координатор):

Глушков Олег Анатолійович В.о. директора коледжу нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ, к.т.н.

Члени оргкомітету:

Мураховський Валерій Генріхович Директор навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти ОНАХТ, к.ф.-м.н., доцент

Єпур Ольга Сергіївна В.о. директора коледжу промислової автоматики та інформаційних технологій ОНАХТ

Коваленко Анатолій Володимирович Директор Одеського технічного коледжу ОНАХТ

Лукіяник Олександр Григорович В.о. директора механіко-технологічного коледжу ОНАХТ

Риженко Людмила Дмитрівна Методист вищої категорії навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти ОНАХТ

Секретар оргкомітету:

Березовська Людмила Віталіївна Завідуюча відділенням технологічно-екологічним та економіки коледжу нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ

З М І С Т

IV МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА (БАКАЛАВРА) ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	5
Науково-дослідна робота студентів – невід’ємна складова у підготовці сучасних фахівців	5
<i>Д.О. Жигунов, д.т.н., доцент, О.С. Волошенко, к.т.н., доцент, Н.В. Хоренжій, к.т.н., доцент, ОНАХТ</i>	
Формування професійних компетенцій випускника	6
<i>І.І. Яровий, к.т.н., викладач-методист вищої категорії, МТК</i>	
Проектна діяльність на заняттях фізики як аспект компетентнісної освіти студентів	8
<i>А.С.Мазур, викладач-методист вищої категорії, МТК</i>	
Використання елементів практичного права на заняттях з дисципліни «Основи правознавства»	9
<i>К.М. Мелентьева, викладач другої категорії, МТК</i>	
Компетентнісна модель підготовки молодшого бакалавра (бакалавра) з комп’ютерної інженерії	11
<i>Л.В. Іванова, к.т.н., викладач вищої категорії, ОТК</i>	
Шляхи формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців з інформаційних технологій	13
<i>О.В. Скорнякова, викладач вищої категорії, ОТК</i>	
Застосування нових технологій при вивченні математики та вищої математики у коледжі	15
<i>О.А. Комкова, викладач вищої категорії, МТК</i>	
Модель підготовки молодшого бакалавра з комерційної діяльності у коледжі щодо забезпечення фахової компетенції	16
<i>Ю.В. Богач, викладач вищої категорії, КНТІС</i>	
Модель підготовки молодшого спеціаліста щодо забезпечення фахової компетенції	18
<i>Т.Р. Іджилова, викладач-спеціаліст, КНТІС</i>	
Модель підготовки молодшого бакалавра в сфері ІТ-освіти	19
<i>К.В. Храновська, викладач І к., Т.П. Костиренко, викладач І к., І.В. Мунтян, викладач І к., І.Г. Помпенко, викладач ІІ к., КПАІТ</i>	
Шляхи підвищення конкурентоспроможності випускника ВНЗ І – ІІ рівня акредитації в сучасних умовах	26
<i>Х.В. Клебанська, викладач першої категорії, МТК</i>	
Розвиток навиків студентів для формування професійних компетенцій молодшого спеціаліста коледжу	28
<i>Л. І. Шаркіна, викладач другої категорії, МТК</i>	

Виховання у студентів коледжу прагнення до здорового способу життя	30
<i>О.В. Явтушенко, викладач вищої категорії, МТК</i>	
V ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ	32
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи	32
<i>Ф.А. Трішин, к.т.н., доцент, В.Г. Мураховський, к.ф.-м.н., доцент, Л.Д. Рижченко, методист вищої категорії ОНАХТ</i>	
Пошуки активного розвитку	36
<i>І.М. Шипко, к.т.н., доцент, ОНАХТ</i>	
Профорієнтаційна робота: актуальні методики	38
<i>О.О.Голубьонкова, к.е.н., доцент, В.В. Чирка, аспірант, ОНАХТ</i>	
Позиціонування навчального закладу засобами інтернет-комунікацій - новий напрямок у профорієнтаційній роботі	39
<i>О.В. Скорнякова, викладач вищої категорії, ОТК</i>	
Роль організації навчально-виховного процесу в системі профорієнтаційної діяльності коледжу	41
<i>О.А. Сагдєєва, викладач першої категорії, КНТІС</i>	
Профорієнтаційна робота як невід'ємна складова ефективної діяльності	
Механіко-технологічного коледжу ОНАХТ	43
<i>О.М. Кічук, викладач-методист вищої категорії, МТК</i>	
Майстер-клас як нова форма профорієнтаційних заходів	45
<i>О.А. Сагдєєва, викладач першої категорії, КНТІС</i>	
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи	47
<i>Є.В. Кокідько, викладач-спеціаліст, КНТІС</i>	
Ділові ігри як метод профорієнтаційної роботи	48
<i>В.В. Стоянова, викладач-спеціаліст, КНТІС</i>	
Профорієнтаційна роль іноземної мови в умовах нової парадигми освіти	50
<i>А.В. Горбатюк, викладач-спеціаліст, КНТІС</i>	
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи	52
<i>А. А. Бондаренко, викладач другої категорії, ОТК</i>	
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи	54
<i>Є.А. Бурдюжа, викладач першої категорії, ОТК</i>	
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи	55
<i>Н.М. Ільчишина, викладач першої категорії, ОТК</i>	
Інноваційні підходи у проведенні профорієнтаційної роботи у КПАІТ ОНАХТ.....	58
<i>О.О. Баюш, викладач другої категорії, КПАІТ</i>	
Інноваційні методи профорієнтаційної роботи.....	63
<i>В.М. Криворучко, викладач першої категорії, МТК</i>	

IV. МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА (БАКАЛАВРА) ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ

Д.О.Жигунов, д.т.н., доц., О.С. Волошенко, к.т.н., доц., Хоренжий Н.В., к.т.н., доц., Одеська національна академія харчових технологій

Сучасний темп розвитку харчової промисловості та економічні вимоги ринку вимагають від фахівця певні уміння та навички для забезпечення виробництва конкурентоспроможної продукції. Виробництво не може забезпечити функціонування усіх технологічних процесів на достатньому рівні та випуск якісної конкурентоздатної продукції без певних наукових висновків та рекомендацій.

На сьогоднішній день, у розрізі впровадження інноваційних технологій та передових досягнень науки, сучасні підприємства ставлять перед інженерними кадрами досить різноманітні технічні завдання, рішення яких вимагає від спеціалістів володіння дослідницькими навичками.

У зв'язку з цим сучасний фахівець повинен володіти не тільки необхідною базою знань зі спеціальних дисциплін, а й певними навичками творчого рішення практичних завдань.

На випускових кафедрах дуже актуальною є практика залучення студентів до науково-дослідної роботи, яка проводиться відповідно до навчальних планів; а також до науково-дослідної роботи, яку студенти виконують у поза-навчальний час у рамках роботи тематичних наукових кружків. Роботу наукових студентських кружків доцільно розпочинати з другу курсу. Залучення студентів до роботи у наукових гуртках забезпечує поглиблене вивчення студентами спеціальних дисциплін. Це дає змогу підвищити рівень підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти.

Під час проведення наукових досліджень студенти вчаться формулювати мету та задачі дослідження, самостійно розробляти програму дослідження, опановують методику та навички роботи на сучасному лабораторному обладнанні.

Вибір теми наукового дослідження, постановка мети та наукових задач, необхідних для вирішення проблеми, є дуже відповідальним завданням. Тематика науково-дослідної роботи студентів повинна бути пов'язана з актуальними проблемами, що стоять перед промисловістю. Особливу увагу треба приділяти комплексним темам, які дозволяють долучати до роботи студентів різного напрямку підготовки. При виборі теми дослідження доцільно, щоб вона відповідала науковим напрямкам роботи кафедр.

Завершальним етапом науково-дослідної роботи студентів є оформлення звіту, його захист на студентській науковій конференції, публікація статті або оформлення патенту на корисну модель за результатами дослідження.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКА

**І.І. Яровий, к.т.н., викладач-методист вищої категорії
Механіко-технологічний коледж**

В основі процесу надання випускнику суми необхідних для успішної фахової діяльності компетенцій лежить відповідна система навчального закладу з формування у студента обмеженого та по можливості оптимального для його професійної діяльності переліку знань та умінь. Зазначена система базується на вимогах та змісті освітньо – професійних програм та освітньо – кваліфікаційних характеристик освітніх стандартів. Іншими джерелами інформації для формування такої системи є співпраця з фахівцями провідних підприємств галузі, профільних кафедр ОНАХТ та можливості матеріальної бази ВНЗ.

Основним показником якості роботи навчального закладу є якість підготовки випускників. Якість підготовки сучасного молодшого спеціаліста – поняття інтегральне і включає в себе узагальнені показники з обсягу, повноти та деталізованості отриманих в процесі навчання знань а також обсяг і відповідність сучасним умовам сформованих під час теоретичного та практичного навчання професійних вмінь та навичок.

Одним з найбільш інформативних критеріїв оцінки якості підготовки випускника, а в більшості випадків і вирішальним, є його спроможність до виконання своїх посадових обов'язків на виробництві після найкоротшого періоду адаптації. Проте саме цей критерій неможливо ефективно використовувати через цілу низку причин: різноманітність виробництв, велику диференціацію персональних якостей та знань випускників, невідповідність отриманих під час навчання знань технічному оснащенню місця роботи, відсутність у навчального закладу деталізованої інформації про досягнення та недоліки випускників, тощо.

Сучасне виробництво, як правило, не бажає або не може витратити час на «доводку» та перепідготовку прийнятого на роботу фахівця, напружений ритм і вимоги щодо високої продуктивності праці потребують від нового працівника наявності всіх необхідних для негайного включення в виробничий процес знань та навичок. Навчальний заклад в таких умовах повинен самостійно вирішувати проблему відповідності наданих студенту в процесі навчання знань та навичок сучасним умовам промислового виробництва. Для деталізації змісту, обсягу і що важливо – актуалізації надаваних студентам знань і умінь в МТК ОНАХТ запроваджено «Систему формування професійних компетенцій студентів».

Система спрямована на формування синергетичного керуючого впливу на професійні та професійно-орієнтовані дисципліни, які в результаті їх засвоєння на якісному рівні і формують у випускника необхідні інтегральні характеристики фахівця здатного до вирішення типових професійних завдань та самостійної роботи на виробництві в якості керівника середнього рівня.

Основними принципами створення системи формування професійних компетенцій випускника коледжу є удосконалення змістовної частини навчального процесу в розрізі кожної з навчальних дисциплін, орієнтація форм

і методів навчання на проблематику пов'язану з вирішенням типових для діяльності молодшого спеціаліста виробничих задач, навчання спеціальності не шляхом передачі слабо структурованого масиву знань а шляхом надання студенту чітко визначеного набору систематизованої у вигляді блоків (модулів), логічної, проблемно-орієнтованої системи «рецептів» для вирішення типових виробничих задач. Система таких «рецептів» тобто методів має бути обмеженою, мати різноманітні варіанти виконання і легко розділятися на окремі «кроки», які в свою чергу мають також бути значною мірою «стандартизованими» в межах окремих споріднених дисциплін.

Загальні риси структури системи формування професійних компетенцій повністю відповідають кредитно модульній системі організації навчального процесу та освітнім стандартам спеціальностей. Вимоги відповідності змісту навчального процесу – системі, лише конкретизують методи та форми створення і удосконалення змісту навчання з метою надання випускникові більшості необхідних для сучасного виробництва навичок та вмінь.

Внаслідок стрімкого розвитку технологій, техніки, умов та орієнтирів виробництва вимоги, що пред'являються до випускників будуть змінюватись, тому перелік професійних компетенцій молодшого спеціаліста має змінюватись з часом. Зважаючи на деяку консервативність таких змін (далеко не завжди вміння володіти надсучасними технологіями буде актуальним для молодого спеціаліста, що тільки прийшов на виробництво) система має бути орієнтованою в першу чергу на забезпечення номінального, але гарантовано наявного рівня знань та вмінь випускника. Водночас ті новітні технології, що знайшли широке використання у всій галузі повинні без затримки знаходити своє місце в навчальному процесі та у відповідних вміннях та навичках молодшого спеціаліста.

Основні переваги впровадження системи є наслідками еволюційних змін в організації навчального процесу у вигляді модульної структури. Навчальний процес має набути окремих рис мозаїки – тобто матиме вигляд окремих логічно завершених частин які студент зможе використовувати на власний розсуд в межах всього навчального матеріалу спеціальності, без прив'язки до конкретної дисципліни або її розділу. Вивчення таких модулів буде значно простішим, звичайно при умові наявності детальних та якісних методичних матеріалів, а контроль об'єктивнішим.

Однотипність умов та вимог при вивченні різних дисциплін дозволить студенту краще розраховувати свої сили та можливості і самостійно розставляти акценти в навчанні не пристосовуючись «під викладача» і враховуючи в першу чергу важливість набуваних знань та навичок.

Запропонована до впровадження «Система формування професійних компетенцій випускника» має один перспективний наслідок: використавши основні переваги модульної організації навчального процесу – вона забезпечить його стабільність та прогнозованість результатів з одночасною орієнтацією змісту навчання на вимоги та побажання працедавців щодо рівня компетентності випускника.

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ ЯК АСПЕКТ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

**А.С. Мазур, викладач-методист вищої категорії
Механіко-технологічний коледж**

Освіта XXI століття потребує створення виховного простору, спрямованого на виховання конкурентоспроможної особистості, котра зуміє розробляти свої життєві плани, самостійно використовувати знання для розв'язання проблем.

Соціально-економічні, політичні та культурні процеси, які відбуваються у соціумі, вимагають від особистості особливої якості – життєвої компетентності. Закономірно, що чим раніше і повніше людина оволодіє життєвою компетентністю, життєтворчістю, тим успішнішою буде її життєдіяльність, а життя стане продуктивнішим та змістовнішим.

Розвиток життєвої компетентності студента залежить від його взаємодії з сім'єю, навчальним закладом, групою однолітків, громадою. Він відчуває вплив засобів масової інформації, творів мистецтва.

Звідси і необхідність змін і технологій навчального процесу. Метод «запам'ятай і повтори» з готовою формулою треба замінити на метод «пошуку і проектування», розв'язання життєвих ситуацій. Відомо, що студенти засвоюють 10% того, що читають, 20% того, що чують, 30% того, що бачать, 50% того, що бачать і чують, 90% того, що говорять і роблять. Конфуцій підкреслює: «Навчити можна тільки через діяльність», а Георг Зіммерман, німецький соціолог, ще на початку XX стверджував: «Людина досвідчена та, яка знає, де знайде, чого вже не знає». Тому виходить, що найефективніший методи ті, які спонукають до самостійної діяльності.

Ідеально відповідає цій потребі проектна діяльність, бо вона сприяє активному залученню й реалізації життєвих планів студентів. Використання методу проектів на уроках фізики сприяє реалізації діяльнісного підходу до вивчення предмета, а також дає можливість розвитку у студентів наступних компетенцій:

- соціальна зрілість, пов'язана з готовністю брати на себе відповідальність, ініціативність;
- володіння комунікативними навичками, що передбачає опанування усним і писемним спілкуванням, формування вміння вести полеміку, працювати в команді;
- інформаційні компетенції, які передбачають розвиток умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, критично осмислювати інформацію;
- здатність до саморозвитку й самоосвіти, прагнення постійно навчатися та вміння самостійно конструювати свої знання;
- здатність до раціональної продуктивної, творчої діяльності, що передбачає уміння планувати свою роботу, комплексно поєднувати знання з різних галузей для вирішення проблеми;

– презентаційні вміння, навички естетичного оформлення результатів дослідження, тощо.

Таким чином, оцінка проектної діяльності студента дає можливість викладачу оцінити рівень компетентності студента.

Робота над проектом – це практика впровадження особистісно орієнтованого навчання на заняттях фізики, що враховує у процесі навчання конкретного студента, його вільний вибір, особисті інтереси. В процесі проектної діяльності студент розуміє навіщо йому ці знання і де їх застосовувати. Щоб досягти таких результатів, викладач має знайти розумний баланс між академічними знаннями і практичними.

Проектна технологія передбачає реалізацію дій за чітким алгоритмом та наявність певної сукупності навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють студентам самостійно вирішувати проблему з обов'язковим представленням результатів.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ПРАКТИЧНОГО ПРАВА НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВознавства»

**К.М. Мелентьєва, викладач другої категорії
Механіко-технологічний коледж**

1. Основні цілі дисципліни «основи правознавства» в нашій країні — надати студентам правові знання, ознайомити їх з правами та обов'язками громадян у демократичній державі, формувати громадську культуру, засновану на повазі до прав і свобод людини.

2. «Практичне право» дозволяє:

- отримати знання про право та державу, про права й обов'язки громадян у конституційній демократичній державі;
- сформувати правову культуру особистості, основою якої є повага до прав і свобод людини, до демократії як основи державного устрою;
- оволодіти практичними навичками, необхідними кожній людині для життя в сучасному суспільстві;
- розвинути бажання і здатність брати участь у громадському житті.

3. Завданнями є:

- ознайомити студентів з правом, його важливою роллю в житті суспільства, прищепити інтерес до права та мотивувати його застосування;
- виховувати у студентів правову культуру, активну громадянську позицію, навчити їх діяти в різних життєвих ситуаціях у відповідності з нормами права, аналізувати з правової точки зору процеси та ситуації, що відбуваються у суспільстві, використовувати правові знання та навички поведінки для реалізації і захисту своїх прав;

— сприяти формуванню у студентів розуміння фундаментальних принципів і цінностей, таких як права людини, демократія, правова держава тощо, що складають основу демократичного суспільства в Україні;

— розвинути базові навички, включаючи критичне мислення, рефлексію, уміння розмірковувати, спілкуватися, спостерігати, розв'язувати проблеми.

4. Практичні заняття - форма аудиторних занять, що містить у собі різноманітні варіанти прояву студентами рівня засвоєння лекційного матеріалу, інформації, яка була здобута при опрацюванні наукової літератури, нормативних матеріалів та інших джерел, вирішення практичних завдань.

5. Формою практичних занять можуть бути вирішення практичних завдань у вигляді фабули кримінальної справи, колоквиуми (заняття, що проходять у вигляді опитування всіх студентів групи за темою семінарського заняття викладачем), рольові ігри, виконання контрольних письмових робіт під час заняття, тестові завдання.

6. У процесі вивчення курсу важливим є оволодіння студентами практично значущими для них знаннями та розуміннями, застосування найважливіших понять і термінів, розвиток у студентів навичок діяти у різноманітних життєвих ситуаціях, уміння аналізувати з правової точки зору явища та ситуації суспільного і повсякденного життя, використовувати правові знання та навички для реалізації та захисту своїх прав та формування активної громадянської позиції.

7. Використання на заняттях практичних завдань передбачає не тільки підвищення рівня знань студентів за рахунок активізації їхньої навчально-пізнавальної діяльності, а й сприяє розвитку їхніх творчих здібностей та формуванню практичних компетенцій.

8. Практичне право дає можливість досягти таких цілей:

- Пробудити інтерес до вивчаємої теми, проблеми;
- Закріпити знання з теоретичного курсу;
- Розвинути юридичне мислення у студентів (пояснювати значення юридичних термінів, визначати сфери дії нормативних актів тощо);
- Вміти давати правову і моральну оцінку своїм діям й діям інших;
- Розвивати здібності самостійно аналізувати правові норми (пояснювати їх зміст, визначити сфери їх використання, показувати приклади конкретних дій);
- Набувати навичок правомірної поведінки у відповідних ситуаціях;
- Поглибити і розширити знання з різних галузей права.

КОМПЕТЕНТІСТНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА (БАКАЛАВРА) З КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

Л.В. Іванова, к.т.н., викладач вищої категорії
Одеський технічний коледж

Серед стратегічних проблем і завдань, що стоять перед сучасним суспільством і, насамперед, перед вищою професійною освітою, чільне місце посідають розробка й упровадження оптимального, науково обґрунтованого варіанта перетворення особистості студента на особистість фахівця-професіонала високої кваліфікації, формування в нього професійної компетентності. В умовах реформування освітньої системи України на це звернено увагу в Законах України “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про національну програму інформатизації”, “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, у яких наголошено на важливості підготовки високопрофесійних кадрів у галузі комп'ютерних наук. У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема формування професійної компетентності майбутніх молодших бакалаврів з комп'ютерної інженерії в процесі фахової підготовки вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації. Незважаючи на значну кількість розробок щодо застосування інформаційних технологій у навчанні, дисертаційних робіт, присвячених професійній підготовці фахівців комп'ютерного профілю, на сьогодні відносно небагато: М. Бирка (2010 р.), Н. Духаніна (2011 р.), Т. Кауштан (2011 р.), Т. Кобильник (2010 р.), А. Льченко (2011 р.), С. Петрович (2011 р.), О. Прозор (2012 р.) та ін. Поза увагою науковців залишилося питання професійної підготовки фахівців з комп'ютерної інженерії в контексті компетентнісного підходу. У дослідженні ми спираємося на праці таких науковців, як: Н. Бібік, В. Болотов, Е. Зеер, І. Зимня, В. Краєвський, О. Пометун, І. Родигіна, А. Хуторський та ін.

Мета доповіді – розглянути теоретичні засади компетентнісного підходу в контексті підготовки фахівців (молодших бакалаврів) із комп'ютерної інженерії.

З погляду компетентнісного підходу, формування професійної компетентності є цілепокладальним і здійснюється виключно за рахунок методичних і педагогічних підходів, а не “викладання” на предметно-змістовому рівні. Для цього передбачено необхідність відповідної організації освітнього процесу, а саме:

1. Зміна ролі викладача: від трансляції знань і способів діяльності до проектування індивідуального особистісного розвитку кожного студента.

2. Запровадження інноваційних методів стимулювання навчальної діяльності за допомогою дії, обміну досвідом, вивчення досвіду, постановки й творчого вирішення проблем.

3. Застосування методів навчання, спрямованих на формування всіх складових професійної компетентності студентів залежно від їх особистих схильностей. Основними методами, які використовують, є: метод “позитивного

здійснення помилок”, творчо-проблемний, ігрові методи, дослідження рольових моделей, соціальна взаємодія, презентація ідей, метод проєктів. При цьому метод проєктів розглядають як основний дидактичний засіб.

4. Орієнтація студентів на різноманітність професійних і життєвих ситуацій, забезпечення міцного взаємозв'язку освітніх цілей із ситуаціями застосування на практиці.

5. Використання альтернативних оцінних процедур, адекватних особливостям досвіду, що набувається студентами і який враховує індивідуальні особливості їх розвитку [2].

З огляду на це компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців із комп'ютерної інженерії передбачає такий вид змісту освіти, який не зводиться до орієнтованого на знання компонента, а передбачає цілісний досвід вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, компетенцій.

Для формування в майбутніх фахівців будь-якої галузі професійної компетентності необхідно враховувати виробничі функції та типові завдання, які вони будуть вирішувати, що відображено в освітньо-професійній програмі фахівця. В процесі професійної діяльності фахівців цієї галузі загалом виділяють такі виробничі функції: 1) дослідницька; 2) проєктувальна; 3) технічна. Реалізація кожної із зазначених виробничих функцій передбачає вирішення певного кола завдань діяльності, зокрема:

– дослідницька функція передбачає: аналіз та синтез дискретних об'єктів, розробку електронних схем, розробку типового вузла й пристрою технічного обслуговування тощо;

– проєктувальна функція передбачає: розробку програм, архітектури комп'ютера, системних програм, комп'ютерних мереж, роботу з базами даних тощо;

– технічна функція пов'язана з організацією обчислювальних процесів, управлінням проєктами, підвищенням ефективності діяльності промислових підприємств тощо.

Професійна компетентність, будучи інтегрованою характеристикою особистості фахівця, поєднує в собі і соціально-особистісний, і інструментальний, і загальнопрофесійний, і спеціалізовано-професійний аспекти, які знаходять своє відображення у вигляді компетенцій.

Список використаної літератури

1. Зимняя И. А. Компетентностный подход. Каково его место в системе современных подходов к проблемам образования? (теоретико-методологический подход) / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2006. – № 8. – С. 21–26.

2. Петрук В. А. Модель формування фахової компетентності в майбутніх випускників технічних ВНЗ у процесі двоступеневого навчання [Електронний ресурс] / В. А. Петрук // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку : е-журнал. – 2009. – № 3.

3. Ходань О. Л. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ / О. Л. Ходань / Науковий вісник Ужгородського національного

університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота : зб. наук. пр. – Ужгород : Ужгород. нац. ун-т, 2015. – Вип. 29. – С. 232–235.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

О.В. Скорнякова, викладач вищої категорії
Одеський технічний коледж

Навчальному закладу належить важлива роль у формуванні професійних та розвитку особистісних якостей, що є складовими конкурентоспроможності майбутнього фахівця. Професійні якості (“*hard skills*”) - це професійні уміння, навички та знання, які необхідні для виконання професійних задач. Особистісні якості (“*soft skills*”) об'єднують ряд психологічних характеристик, властивостей особистості (відповідальність, здатність до новаторства, готовність до змін, організаторські навички, здатність швидко навчатись; навички міжособистісних стосунків або вміння та здатність працювати з людьми, у команді; терплячість, наполегливість, самостійність, принциповість). Однак, як все частіше зауважують представники бізнес-структур, заклади освіти через застарілі програми навчання не дають молодим фахівцям розуміння вимог бізнесу, а якісне викладання частіше за все не підкріплено розвитком особистісних якостей, так званих *soft-skills*.

Тому, для вирішення зазначеної проблеми, у навчальних закладах необхідно створити такі умови, де головними факторами впливу на особистість студента є: колективні студентські роботи, розширення соціальних контактів, спілкування і комунікації, психолого-педагогічна підтримка, громадська діяльність у навчальному закладі і за її межами; також зміни позиції студентів – від позиції учня до позиції відповідального суб'єкта, залученого до формування власної конкурентоспроможності.

Навчання коледжі у повинно являти собою гнучку систему, що відповідає попиту ринку праці і враховує соціальні і психологічні характеристики студентів. І важливо сформувані у студента стійкі мотиви навчальної діяльності, організувати навчальний процес так, щоб студенту було цікаво вчитися. Зусилля колективу навчального закладу повинні бути спрямовані на розвиток співробітництва – успішне встановлення особливих відносин неможливе без рівності психологічних позицій викладача й студента. Рівні позиції в спілкуванні дозволяють визнати право студента на власні судження й оцінки, які можна відстоювати на заняттях. Завдання викладача – відмовитися від категоричних суджень і оцінок, демонструвати відкритість та доброзичливість, а також дати студенту «на рівних» відстоювати власну думку.

Важливим стимулом до досягнення цілей має стати й активне та реальне сприяння навчального закладу працевлаштуванню найкращих випускників. До того ж, налагодження прямих зв'язків з підприємствами дає можливість

внесення до навчальних планів та програм підготовки фахівця необхідних коректив, відповідно до потреб практичної діяльності, забезпечити розвиток навчально-практичної бази та організацію стажування викладацького складу на підприємствах, що також сприятиме підвищенню конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Одним із шляхів формування конкурентоспроможності майбутніх фахівців є впровадження у навчальний процес сучасних педагогічних технологій, форм і методів навчання. Поряд з традиційними лекціями, пропонуємо використовувати і інші форми проведення занять, а саме: проблемні лекції, метод мозкового штурму, конференції, технології проблемного навчання, технологія колективної взаємодії, семінари, практичні та лабораторні роботи дослідного характеру, майстер-класи, дослідні проекти, різні форми самостійної роботи з творчим ухилом. Особливої уваги потребує використання нових комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, що здатне оптимізувати процес засвоєння і закріплення знань у процесі вивчення різних дисциплін.

Важливим є пошук шляхів для активації творчого потенціалу студентів. Серед інноваційних технологій навчання ми рекомендуємо використовувати методи проектних технологій, що дозволяють максимально розкрити творчі можливості студентів та стимулювати їх науково-дослідницьку роботу. Проектний підхід спонукає до формування та розвитку дослідницької компетентності. Для формування дослідницької компетентності зміст навчання майбутніх фахівців повинен містити певні складові, що сприяють формуванню наукового світогляду; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у розв'язанні теоретичних і практичних завдань; прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, підготовка й виховання у вищому навчальному закладі резерву майбутніх вчених-дослідників, викладачів.

Участь у наукових і науково-практичних конференціях формує у студентів такі важливі якості як впевненість, ораторську майстерність, вміння слухати, аналізувати, висловлювати свою точку зору. Такі форми роботи сприяють не лише формуванню фахових компетентностей, але й комунікативних здібностей фахівця, таких як вміння взаємодіяти з оточенням, працювати в колективі, нести відповідальність перед колективом. Формування вмінь комунікативного спілкування формується, в основному, на рівні учбової групи. Тому, важливою є робота класного керівника або куратора, що здатен забезпечити взаємодію студентів у групі через культурно-масові та спортивні спільні заходи, розкриття творчих здібностей, виховують взаємоповагу та взаємодопомогу.

Окреме питання – кваліфікація викладацького складу навчального закладу. В умовах зростання вимог до фахівців, очевидним є і зростання вимог до тих, хто відповідає та здійснює підготовку таких фахівців. Викладач завжди був і залишається центральною фігурою навчально-виховного процесу. Саме його професіоналізм, поєднуючи у собі майстерність педагога і глибокі

професійні знання з високою культурою, сприяє успішному навчанню та вихованню майбутніх фахівців.

Отже, можемо зробити наступні **висновки**: основне завдання навчального закладу – створити умови, що сприятимуть формуванню кожного компонента конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Педагогічні умови повинні бути направлені на формування професійних та особистісних якостей кожного учасника навчального процесу.

ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ ТА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ У КОЛЕДЖІ

**О.А. Комкова, к.т.н., викладач вищої категорії
Механіко-технологічний коледж**

Кожного року з'являються нові технології, що розширюють можливості користувачів. Усі ці засоби та технології можуть з успіхом використовувати викладачі і студенти. Викладачам вони допомагають заохочувати студентів до навчання, підвищувати рівень викладання, студентам – дізнатися багато нового.

Сьогодні будь-який викладач має змогу публікувати навчальні матеріали та спілкуватися зі студентами, він може використовувати блоги, а приєднавшись до освітньої соціальної мережі, одержувати можливості обміну думками та досвідом з колегами.

Для викладачів математики вже традиційними стали презентації, тести до занять, поряд із традиційними методами обов'язково треба використовувати інноваційні, що можуть активізувати активну енергію студентів, направивши її в потрібне русло. Важливу роль відіграє «дозування» традиційних та інноваційних. Воно залежить від безлічі факторів, зокрема рівня навченості студентів, рівня педагогічного досвіду, інтелекту викладача. Комбінуючи на заняттях інноваційні і традиційні методи роботи, я намагаюсь створювати умови для розвитку і саморозвитку особистості студента. Це допомагає: сформувати міцні базові знання студента; навчити, де студент може знайти необхідну йому інформацію з теми; сформувати вміння, щоб студент міг якомога швидше знайти необхідну інформацію із застосуванням новітніх інформаційних технологій; розвинути в студентів уміння відфільтрувати в інформації тільки актуальну та корисну; формувати вміння опрацьовувати, обробляти, редагувати інформацію застосовуючи сучасні інформаційні технології; формувати вміння аналізувати інформацію, помічати закономірності та використовуючи їх, прогнозувати й робити висновки; формувати вміння на основі аналізу попередньої інформації; формувати власну точку зору; формувати вміння генерувати власні оригінальні думки та ідеї.

Тому впровадження інноваційних технологій навчання потрібно застосовувати відповідно до сучасних потреб особистості. Виконуючи практичні завдання на уроках математики, студенти як правило, вирішують їх

за поданими алгоритмами, а результат залежить не лише від особливостей мислення, а й від використання проектно-пошукової технології, яка дозволяє зробити кожне заняття цікавим, сформуванню інформаційну компетентність в студентів, розвинути творчі здібності та досягти творчої співпраці між викладачем і студентом, формує вміння самостійно здобувати нові знання, збирати необхідну інформацію, висувати гіпотези, робити висновки.

Це дозволяє обґрунтувати та підтвердити ефективність використання інноваційних технологій та Інтернет технологій, виявити можливості використання інноваційних та Інтернет-технологій для формування інформаційної компетентності студентів під час викладання математики та вищої математики.

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА З КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КОЛЕДЖІ ЩОДО ЗАБЕСПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Ю.В. Богач, викладач вищої категорії

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

Розвиток людської спільноти у значній мірі визначається станом освіти і науки. У зв'язку з розширенням Європейського Союзу, процесом зближення України з ЄС одним з основних напрямів євроінтеграції нашої держави є реформи в галузі освіти, зокрема вищої.

З огляду на євроінтеграційні прагнення перед Україною стоїть складне завдання – провести реформування освітньої галузі і при цьому зберегти напрацьовані національні традиції підготовки висококваліфікованих фахівців з одночасним забезпеченням їх відповідності новітнім освітнім тенденціям в Європі.

Основні засади входження України до європейського освітньо-наукового простору визначені низкою документів, але передусім Законом України «Про вищу освіту». Нормативний документ містить багато суттєвих змін, спрямованих на реформування національної вищої школи, але ставить і багато запитань, зокрема щодо перспектив коледжів, які будуть готувати фахівців середньої ланки за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодший бакалавр.

Коледж – галузевий вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії або інституту, що проводить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступенів молодшого бакалавра та/або бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження.

За даними статистики майже 60 відсотків випускників коледжів продовжують навчання у ВНЗ III-IV рівнів акредитації відповідно до інтегрованих навчальних планів та програм за контрактом, тому така система є

економічно вигідною для держави і виробництва, має адресне призначення і відповідає європейським стандартам.

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу планує випускати фахівців ступеню молодшого бакалавра за двома економічним напрямом: маркетинг та підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Використання новітніх педагогічних технологій в підготовці фахівців-маркетологів та підприємців в системі коледжу в умовах ринкової економіки дуже актуальна. Доведено, що для формування професійних компетенцій маркетолога та підприємця необхідно дотримуватись таких чинників: індивідуальний стиль та позитивне ставлення до діяльності. Формування індивідуального стилю професійних компетенцій дає можливість молодшим бакалаврам продовжити навчання в академії або успішно працевлаштуватися на підприємствах України та Західної Європи.

Викладачі економічних дисциплін розробили моделі формування економічної компетентності фахівців у процесі фахової підготовки. Згідно з навчальним планом викладаються такі актуальні дисципліни: маркетинг, ринкові дослідження, розробка товару, реклама та PR, підприємництво, біржова діяльність та інші.

Також планується викладання таких сучасних дисциплін: маркетинг відносин, бренд менеджмент, стратегічний та тактичний маркетинг, маркетинговий менеджмент та прогнозування в маркетингу. В коледжі є як педагогічні умови, так практичне програмне забезпечення засобів ділових відносин для майбутніх фахівців-маркетологів та підприємців.

Головним завданням викладацького складу коледжу є допомога формуванню у студентів логічного, плюралістичного мислення та вміння правильно уявляти реальність, визначати професійні завдання, шляхи та способи конкретних дій як на практиці, так і в теорії.

Викладачі та керівництво коледжу допомагають студентам у виконанні реальних маркетингових проектів, спілкуванні з керівниками підприємств. Це створює необхідне підґрунтя для проведення практичних занять з професійно-орієнтованих навчальних дисциплін та для організації самостійної роботи на якісно нових засадах. Фактично заняття перетворюються на презентації студентами результатів самостійно виконаних професійних маркетингових завдань. Отже, замість розгляду умовних навчальних прикладів студенти розробляють реальні документи (маркетинговий план, креатив-бриф, бюджет маркетингу тощо), виконують різноманітні види аналітичних робіт (ситуаційний аналіз, бенчмаркінг, портфельний аналіз тощо).

У ході занять студенти відпрацьовують уміння публічної презентації і захисту власних проектів. Усе це сприяє формуванню професійних компетенцій маркетологів та підприємців протягом періоду навчання. Вважаємо за необхідне підкреслити, що проблема співвідношення теоретичної та практичної підготовки зараз гостро стоїть в Україні, адже через відсутню достатню матеріальну базу, багато дисциплін вивчаються з теоретичного боку, а застосувати свої знання на практиці молоді фахівці можуть лише

влаштувавшись на роботу. В Європі не менше ніж 50% загальної навчально-професійної підготовки відводиться на практичну підготовку студентів.

Перспективним етапом може стати визначення педагогічних умов формування професійної компетентності у майбутніх маркетологів та підприємців у вищих навчальних закладах.

Таким чином, організація підготовки майбутніх маркетологів та підприємців на засадах компетентнісного підходу може бути успішною за умови інтеграції наступних складових: глибокого опанування теорії маркетингу та інших професійно-орієнтованих навчальних дисциплін, знання проблематики практичної діяльності професійних маркетологів та підприємців.

Розглядаючи сучасні проблемні реалії розвитку української освіти можливо сказати, що перспективи підготовки молодшого бакалавра повинні урахувати європейський досвід та аналізувати перспектив подальшої роботи коледжів, що готують фахівців середньої ланки для потреб економіки держави.

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Т.Р. Джилова, викладач-спеціаліст

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

Професійна освіта сьогодні є важливою складовою соціально-культурної сфери країни та кожного регіону, яка найбільш активно визначає їх суспільно-економічну динаміку

Навчання в коледжі як початок безперервної професійної освіти є важливим для становлення особистості, потребує особливої уваги та всебічного психолого-педагогічного забезпечення.

Цілями професійного навчання є засвоєння професійних знань, практичне оволодіння методами, засобами і формами діяльності, типовими для даної професії (спеціальності) можна стверджувати про актуальність у цьому контексті формування наукових переконань і громадянських принципів, розвиток спеціальних здібностей. Підготовка до творчої роботи у сфері конкретної спеціальності вимагає розвитку потреб, мотивів, інтересів, пов'язаних з даною спеціальністю, з метою досягнення високого професійного рівня, а також удосконалення навичок професійної кваліфікації. Зокрема, професійна підготовка сучасного спеціаліста – це не лише засвоєння знань, формування умінь і навичок, а й виховання професіонала, здатного усвідомлювати значущість і відповідальність за результати своєї професійної діяльності перед суспільством, наступними поколіннями і самим собою. Він повинен вміти співпрацювати з людьми, бути спроможним до правильного морального вибору і стійким до різних професійно-особистісних деформацій.

Сучасні випускники коледжів і технікумів, в основному, відповідають таким вимогам. За змістом освіти вони відрізняються від спеціалістів вищого кваліфікаційного рівня ґрунтовною практичною підготовкою, передусім,

робітничою кваліфікацією, набутою разом із кваліфікацією молодшого спеціаліста. Таким чином, професійна підготовка молодшого спеціаліста дозволяє йому одночасно виконувати управлінські функції в первинних виробничих ланках, здійснювати контроль та організацію технологічних процесів, а також контролювати виробничу діяльність на кожному робочому місці, що є в його підпорядкуванні

Молодші спеціалісти повинні мати: фундаментальні знання з різних дисциплін; теоретичні та практичну професійну підготовку; компетенції дослідницької роботи; усвідомлення потреби в самостійній творчій діяльності; культуру спілкування, знання правової системи тощо

Вимоги до особистісних якостей молодшого спеціаліста доцільно поділити на декілька груп: орієнтовані на професійну діяльність (готовність до прийняття рішення, готовність брати відповідальність за свої дії, вмотивованість в досягненні високих професійних стандартів, готовність до засвоєння різних способів і методів виконання дій та ін.); спілкування та міжособистісні зв'язки (переконливе викладання своїх думок, позиціонування себе як частини команди, дотримання етичних вимог); вирішення поставлених завдань та їх аналіз (аналіз завдання, проведення його раціонального оцінювання, передбачення можливих труднощів і ризиків, розуміння наслідків професійних дій, вирішення завдання креативним способом); орієнтовані на якість роботи (обізнаність у стандартах професійної діяльності, дотримання професійних цілей та стандартів, ретельне виконання поставленого завдання, уважне відношення до якості продукту).

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В СФЕРІ ІТ-ОСВІТИ

К.В. Храновська, викладач І к., Т.П. Костиренко, викладач І к.,

І.В. Мунтян, викладач І к., І.Г. Помпенко, викладач ІІ к.

Коледж промислової автоматизації та інформаційних технологій

Анотація. У доповіді розглянуто процес формування моделі підготовки молодшого бакалавра в сфері ІТ-освіти для формування професійної компетентності у майбутніх ІТ-спеціалістів. Реалізація моделі підготовки молодших бакалаврів забезпечить вирішення стратегічної задачі закладу вищої освіти – підготовки функціонально досвідченого фахівця.

Ключові слова: вища ІТ-освіта, ІТ-індустрія, молодший бакалавр, фахові компетенції.

Вступ

Система вищої освіти в Україні характеризується поширенням освітніх інновацій, активним пошуком нових підходів у теорії та практиці навчання і виховання студентської молоді, орієнтацією на розвиток інноваційної

особистості майбутнього фахівця, що обумовлює зміни в системі підготовки викладача до професійної діяльності.

Сфера інформаційних технологій — одна з небагатьох, яка продовжує зростати навіть в умовах нестабільності.

На сучасному етапі розвитку ІТ-індустрії актуальним є моделювання процесу навчання та виховання, удосконалення методичного забезпечення, оптимізації змісту підготовки ІТ-фахівців в системі вищої освіти здатного здійснювати інноваційну професійну діяльність.

У зв'язку з цим виникає потреба у розробці моделі підготовки майбутнього молодшого бакалавра в сфері ІТ-освіти до інноваційної професійної діяльності.

Загальні поняття

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту»:

Молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Згідно документа Ohio Information Technology Competency Profile інформаційні компетентності діляться на чотири групи:

- інформаційні служби;
- мережні системи;
- програмування та розробка програмного забезпечення;
- засоби взаємодії.

Основну частину документа Ohio Information Technology Competency Profile складають 49 модулів, які, зокрема, містять компетентності та їх складові з програмування: теорія програмування, мови прикладного програмування, розробка програмного забезпечення.

Департаментом освіти США визначено рекомендовану структуру компетентності з програмування:

- уміння пояснити призначення і функції комп'ютерних програм;
- уміння пояснити термін «мови програмування» і навести приклади для кожної з різних парадигм програмування;
- уміння пояснити фактори, які необхідно розглянути під час вибору мови програмування для розв'язування задачі;
- уміння описати етапи розробки програм;
- уміння пояснити і застосувати концепції програмування й інструментальні засоби, що використовуються в структурному програмуванні;
- уміння пояснити і проілюструвати лінійні, з розгалуженням та циклічні конструкції, що використовуються в структурному програмуванні;

- уміння пояснити відмінності використання різних парадигм програмування: подіє-орієнтованого програмування, об'єктно-орієнтованого програмування та імперативного програмування;
- уміння створити внутрішню і зовнішню документацію до програми;
- уміння спроектувати, написати, перевірити та дослідити результати виконання програм.

Перелічені елементи зручно використати для діагностування сформованості праксеологічної складової компетентності, проте засоби діагностики інших її складових не наведено.

І.С. Мінтій у структурі спеціальних професійних компетентностей виокремлює компетентності: з теоретичної (математичної) інформатики; з програмування; з інформаційних технологій; з фундаментальних природничо-математичних дисциплін. Дослідник наголошує, що набуття компетентностей з математичної інформатики приводить до якісних змін у рівні компетентностей з програмування, що, у свою чергу, приводить до змін у компетентностях з інформаційних технологій, і навпаки. Отже, компетентності з програмування відображають зв'язок між компетентностями з математичної інформатики й інформаційних технологій. Компетентності з фундаментальних природничо-математичних дисциплін мають взаємозв'язок з усіма іншими інформатичними компетентностями.

І.С. Мінтій запропонував таку структуру компетентностей з програмування:

- когнітивно-змістову (гносеологічну) — знання основних форм для керування виконанням програми; знання простих типів даних і функцій для роботи з ними; знання похідних типів даних, способів їх утворення з простих типів даних, функцій для роботи з ними й пріоритетних напрямів їх використання; знання основних етапів розв'язування прикладних задач; знання основних етапів проектування програм; знання складових мови програмування;
- операційно-технологічну (праксеологічну) — уміння пояснити призначення і функції існуючої програми, знайти помилки в логіці розв'язання задачі, описати етапи розробки програм, розробити функції й обґрунтувати пріоритетність використання того чи іншого виразу для їх створення, створити документацію до програми, пояснити і продемонструвати процес створення похідних типів даних, спроектувати, описати, перевірити та проаналізувати результати виконання програми; оцінити переваги різних способів розв'язування однієї задачі; уміння обирати засоби для розв'язання задачі й обґрунтовувати свій вибір; уміння використовувати можливості обраних засобів (довідка, налагодження програми, налаштування необхідних параметрів та ін.);
- ціннісно-мотиваційну (аксіологічну) — емоційно-ціннісне ставлення до процесу розробки, опису, налагодження, тестування програм та аналізу результатів їх роботи; уміння знаходити нові, нестандартні рішення задачі; внутрішня мотивація до опанування програмування; готовність до активного застосування гносеологічних і праксеологічних складових у практичній діяльності; прагнення до самовдосконалення, потреба у саморозвитку

гносеологічних і праксеологічних складових; уміння самостійно приймати рішення, критично ставитись до чужих впливів, здатності за власним почином організувати діяльність, ставити мету, у разі необхідності вносити в поведінку зміни; уміння постійно і тривало домагатися мети; наполегливість у досягненні мети, прагнення до поліпшення отриманих результатів, незадоволеність досягнутим, намагання домогтися успіху; внутрішня потреба у створенні програмних продуктів;

– соціально-поведінкову – здатність до співпраці у процесі розробки, опису, налагодження, тестування програм та аналізу результатів їх роботи, використання засобів для організації спільної роботи над проектом; відповідальність за власну поведінку, за виконання завдань; комунікабельність; здатність до адаптації; схильність до дискусії.

Проте відкритим залишається питання структури компетентності молодшого бакалавра з програмування (інформаційних технологій) — майбутнього фахівця з інформаційних технологій, що зумовило визначення одної з мети доповіді: теоретичне обґрунтування структури і змісту компетентності бакалавра у сфері інформаційних технологій.

Випускник – молодший бакалавр з напряму підготовки «Інформаційні технології» повинен володіти:

– знаннями, уміннями і навичками, які необхідні для розробки, впровадження і використання систем обробки інформації алгоритмічними методами з використанням комп'ютерної техніки, математичних методів і алгоритмів у різних галузях науки і народного господарства;

– основними положеннями філософії, історії України та історії культури України, володіти діловою українською й іноземною мовами, основами педагогіки;

– основними поняттями, концепціями і фактами інформатики й математики.

Підготовка молодшого бакалавра з інформаційних технологій передбачає його готовність працювати й набувати навички знань з інформаційних технологій, математичного і комп'ютерного моделювання процесів і систем різної природи, задач прогнозування, оптимізації, системного аналізу та прийняття рішень тощо.

Сучасні вимоги від ІТ-освіти

Одним з головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя.

Найважливішим чинником розвитку інформаційного суспільства є знання, які представлені у вигляді інформаційних ресурсів, а також інформаційні технології (ІТ) – методи, системи, засоби їх обробки. Завдання підготовки високопрофесійних кадрів, здатних розвивати нові ІТ і ефективно

використовувати їх на практиці, стає стратегічно важливим. Для вирішення цього завдання потрібно розвивати національну систему ІТ-освіти, що затребувана наукою та практикою.

Соціальне замовлення у галузі інформаційних технологій зростає досить динамічно. Відповідно, професійна підготовка майбутніх молодших бакалаврів з інформаційних технологій до фахової діяльності в умовах суспільних трансформацій потребує особливої уваги і окремого наукового дослідження.

Головною метою сучасної освітньої діяльності є створення сприятливих умов для соціалізації майбутнього ІТ-фахівця та сприяння всебічному розвитку його особистості.

На жаль, підготовка молодих бакалаврів в сфері ІТ-освіти часто не відповідає запитам сучасного ІТ-бізнесу: розпочати реальні проекти вони можуть тільки через три - шість місяців додаткової підготовки після випуску.

Річ у тому, що останніми роками технічні науки в Україні розвиваються не так швидко, як того потребує ринок. Так, у випускників є серйозні базові знання, розвинений аналітичний підхід до вирішення завдань, але сучасні технічні інструменти їм часто доводиться доучувати самостійно. Передусім молодим фахівцям бракує практичних навичок роботи над проектами, знання сучасних інструментів і методів розробки або тестування програмного забезпечення.

ІТ-освіта відрізняється від освіти в інших сферах. Навчальні програми в ІТ-дисциплінах втрачає актуальність уже через рік. Інструменти, які вивчають студенти на першому курсі, на виході з закладу освіти можуть застаріти вже кілька разів. Змінити систему освіти треба настільки, щоб вона могла максимально швидко адаптуватися до нових знань і технологій.

Так, багато університетів за кордоном більше не навчають студентів за підручниками, вони навчають за сучасними науковими статтями. Таким чином заклади освіти уникають застарілої інформації з давно виданих підручників. У західних університетах також більш спеціалізовані програми навчання, вони готують професіоналів у вузьких галузях, які розуміються на всіх тонкощах своєї спеціалізації. У нас же випускники часто знають усі технології, але дуже поверхово.

Тому важливе завдання сучасних викладачів сьогодні — показати студентам реальні проекти, де на перший план виходить результат роботи. Крім того, важливо показати студентам, що головне під час роботи в серйозному комерційному проекті це насамперед зробити хороший і якісний програмний продукт.

Залучаючи до викладацької діяльності молодих, ініціативних фахівців із досвідом роботи над комерційними проектами, заклади освіти України зможуть не тільки передати студентам знання, а й показати, як усе працює в реальному житті.

Модель та принципи підготовки молодшого бакалавра в сфері ІТ-освіти

Будь-який метод наукового дослідження базується, по суті, на ідеї моделювання. Поняття «модель» увів в науковий обіг ще в XVII столітті

німецький філософ і математик Г. Лейбніц як форму отримання знань про навколишній світ, інформаційний еквівалент конструйованого об'єкту. Модель (фр. *modele* – зразок) – це уявна або матеріально реалізована система, котра відображає або відтворює об'єкт дослідження (природний чи соціальний) і здатна змінювати його так, що її вивчення дає нову інформацію стосовно цього об'єкта (Енциклопедія освіти, 2008, с. 516).

Моделювання освітнього процесу необхідно для визначення цілей, способів і засобів їх досягнення, отримання належних результатів. Вважається, що шляхом моделювання процесу професійної підготовки можливо створити оптимальну дидактичну модель, а саме модель процесу навчання або професійної підготовки молодшого бакалавра у сфері ІТ-освіти. Моделювання процесу підготовки фахівця ІТ-сфери в умовах коледжу повинне здійснюватися інтегровано. Розробка моделі дає можливість поєднати сучасні інноваційні засоби та інформацію щодо необхідних характеристик діяльності майбутнього молодшого спеціаліста і формує уявлення про зміст, структуру, взаємозв'язок та взаємозалежність окремих елементів процесу підготовки ІТ-фахівця.

Класична модель професійної підготовки фахівців передбачає три основні рівні: початковий, основний та завершальний.

Початковий рівень полягає у формуванні відповідної науково-методичної та матеріальної баз, розробці та аргументації дидактичного забезпечення, створенні відповідних до норми умов праці та навчання, підготовці робочих та навчальних планів та програм. Умовно можна позначити цей етап як документальний або підготовчий. Він є центральним, щодо організації навчання, але пасивним, так як передбачає обмеження участі студентів.

Основний рівень включає в себе базову підготовку, практичну підготовку, додаткові курси та складається з чотирьох етапів:

Мотиваційний етап припускає інтерес студентів до навчання, зокрема не тільки до певної лекції, але і до процесу отримання знань студентів – здобувати знання шляхом створення ситуацій інтересу, залучаючи їх до пошукової діяльності.

Когнітивний етап припускає набуття майбутніми ІТ-фахівцями системи знань про факти, явища, категорії, закономірності, способів рішення нестандартних ситуацій, залежно від змінних умов, що стимулюють до пошукової діяльності.

Процесуальний етап забезпечує формування прогностичних, інтелектуальних, аналітичних, дослідницьких умінь. Сформовані прогностичні уміння пов'язані з чітким уявленням про мету своєї діяльності.

Етап рефлексії припускає оцінку своїх власних професійних дій.

Третій рівень – завершальний, включає в себе детальний аналіз всіх видів контролю та професійних практик, в тому числі незалежний відгук роботодавців щодо підготовки молодших спеціалістів.

На ряду з класичною моделлю можна виділити основні методологічні підходи, які мають вплив на процес підготовки майбутніх молодших спеціалістів в області ІТ-освіти, а саме: системний, функціональний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний.

Важливого значення у створенні концептуальної моделі цілісного процесу професійної підготовки молодшого спеціаліста надається системному підходу, який реалізує загальнометодологічні принципи побудови структури змісту теоретичної й практичної підготовки майбутніх фахівців з урахуванням особливостей сфери ІТ-технологій. Такий підхід передбачає, що відносно самостійні компоненти системи розглядаються не ізольовано, а в їх взаємозв'язку. На думку О. Жарикова, системний підхід ґрунтується на таких принципах: єдності (спільний розгляд системи як єдиного цілого і як сукупності частин); розвитку (урахування змінності системи, її здатності до розвитку); глобальної мети (відповідальність за вибір мети); функціональності (спільний розгляд структури системи й функцій з пріоритетом функцій над структурою); децентралізації; ієрархії (урахування супідрядності й ранжування частин); невизначеності; організованості (ступінь виконання рішень і висновків). Системний підхід дає змогу визначити структурні елементи моделі професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-сфери, здійснити їх аналіз, виділити зовнішні й внутрішні зв'язки тощо. У рамках соціального партнерства такий підхід сприяє об'єднанню інтересів фахівців в області ІТ-освіти та ринку праці.

Використання функціонального підходу, який є інструментом виявлення затребуваних і перспективних професій, трудових функцій, операцій, кваліфікацій, необхідних компетенцій фахівців сфери ІТ-освіти, забезпечує достовірну інформацію для розробників професійних і освітніх стандартів у сфері праці й вищої фахової освіти, дає змогу вчасно оновити зміст навчання відповідно до змін, що відбуваються в ІТ-галузі. Функціональний підхід концентрує увагу на спільності функцій, охоплює різноманітні процеси, що здійснюються в системі освіти, і розглядає їх в інтегрованому вигляді.

Окремої уваги заслуговує особистісно-діяльнісний підхід, який у науковій літературі розглядається як єдність особистісного й діяльнісного компонентів. Особистісний компонент полягає в максимальному врахуванні індивідуально-психологічних особливостей особистості через зміст і форму навчальних завдань, характер спілкування з майбутніми фахівцями сфери ІТ-технологій. Діяльнісний компонент спрямований на засвоєння структури й технології професійної діяльності й спонукає особистість до самоорганізації, самореалізації й самоконтролю. За оцінкою академіка Н. Нічкало, особистісно-діяльнісний підхід «сприятиме духовному розвитку особистості майбутнього фахівця, формуванню національної свідомості, патріотизму, почуття професійної честі й гідності, уміння працювати у виробничому колективі». Такий підхід враховує тенденції розвитку самої особистості й сприяє професійному розвитку молодшого спеціаліста в області ІТ-технологій через різні сфери діяльності; його використання створює умови для розвитку гармонійної, морально-досконалої, соціально-активної, професійно-компетентної й конкурентоспроможної особистості, яка здатна до активного реагування на зміни, що відбуваються в ІТ-сфері.

Компетентнісний підхід викликає інтерес міжнародної педагогічної спільноти (ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Ради Європи, Організації європейського

співробітництва та розвитку, Міжнародного департаменту стандартів), які опікуються проблемами розвитку міжнародної освіти, організаційним та моніторинговим забезпеченням процесу підготовки міжнародних фахівців на засадах компетентнісного підходу.

Організація процесу підготовки молодших спеціалістів у сфері ІТ-освіти здійснюється на основі компетентнісного підходу із використанням методів: дискусій, роботи в групах, проєктів, мозкового штурму тощо.

Висновок

Залучення до моделі підготовки молодших спеціалістів у сфері ІТ-освіти принципів основних методологічних підходів надає у розпорядження коледжу потужний інструментарій для забезпечення ефективності навчально-виховної роботи та покликаний забезпечити цілісність процесу якісної підготовки майбутнього фахівця.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКА ВНЗ І – ІІ РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Х.В. Клебанська, викладач вищої категорії
Механіко-технологічний коледж**

Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність інтенсивних змін в політичному, економічному й соціальному житті нашої держави. Саме тому останніми роками відбуваються реформаційні процеси в освітній галузі, спрямовані на досягнення рівня найкращих світових стандартів. У Національній доктрині розвитку освіти - орієнтація на новий тип гуманістично-інноваційної освіти, її конкурентності в європейському та світових просторах, виховання покоління молоді, яке буде захищеним і мобільним на ринку праці, здатним на особистісний духовно-світоглядний вибір, матиме необхідні знання, навички і компетенції для навчання впродовж життя.

Поняття конкурентоспроможності відіграє провідну роль у формуванні ринкової економіки, в тому числі у відносинах між потенційними працівниками, якими є випускники вищих навчальних закладів, та роботодавцями. Конкурентоспроможність випускників є ознакою конкурентоспроможності вищого навчального закладу.

Мотивація до навчання – не менш важлива складова успіху перетворення студента коледжу у сучасного фахівця.

Рівень розвитку мотиваційної сфери майбутніх фахівців в певній мірі залежить від організації навчального процесу у ВНЗ: створення оптимальних психолого-педагогічних умов для саморозвитку і само актуалізації студентів, поєднання групових та індивідуальних форм навчальної діяльності,

наближення навчального матеріалу до майбутньої професійної діяльності, моделювання ситуацій, які спонукають до прийняття самостійних рішень.

Якщо навчання студента трансформується у творчість, то воно сприятливо впливає на його емоційну сферу, покращує пам'ять і увагу, викликає інтерес до пізнавальної діяльності, тобто формує психологію успішності. Знання, отримані без інтересу, формальні. При наявності інтересу захопливим стає сам процес пошуку інформації, а значить підвищується якість знань і, в решті решт, питома вага нашого студента на ринку праці. Безумовно, підвищення мотивації до навчання прямо пропорційно конкурентоспроможності наших випускників.

Досвід показує, що роботодавці при відборі нових співробітників надають пріоритет тим, які не просто мають червоні дипломи, а наділені логічним мисленням, самостійністю, наполегливістю, працьовитістю. Сьогодні роботодавцю потрібен не тільки носій знань, але ініціатор, співучасник впровадження інноваційних методів розвитку виробництва та управління ним. Випускник має бути здатний швидко адаптуватися до умов виробництва та їх змін. Як майбутній керівник середньої ланки нового покоління, він має взяти на себе відповідальність не тільки за власну роботу, але й за роботу і безпеку інших, за раціональне використання матеріальних ресурсів і робочого часу.

Конкурентоспроможність випускників прямо залежить від ринку освітнянських послуг та ринку праці, де сьогодні є певні суперечності і протистояння. Тому в умовах, коли інноваційний розвиток економіки і ринок праці вимагають від фахівця критичного і творчого мислення, важливим стає не тільки отримати престижний диплом, а й досягти всебічного культурного рівня, опанувати певні компетенції, щоб бути конкурентоспроможним.

Наш колектив вважає, що на самооцінку студента, а значить і на відчуття успішності, а в майбутньому і конкурентоспроможності, позитивно впливає участь у науково-дослідницькій роботі, виступи на студентських олімпіадах і конференціях всіх рівнів. Адміністрація пильно стежить за тим, щоб участю були охоплені студенти всіх спеціальностей. Та не залишила без уваги кожного з учасників, всі отримали грошові премії до Дня студента.

Ми вважаємо, що образ сучасного фахівця – успішного, конкурентоспроможного не буде повним, розкритим до кінця, якщо він не наповнений громадською позицією. Основні форми громадської свідомості (політична, правова, естетична, морально-етична, релігійна) реалізуються через: інформаційно-просвітницькі щотижневі виховні години; роботу гуртків художньої самодіяльності; тренування у спортивних гуртках; діяльність студентського парламенту; діяльність студентської ради гуртожитку.

Серед методів формування громадської свідомості навчальні заклади області широко використовують як традиційні, так і інноваційні педагогічні технології: екскурсії по рідному місту та містам України, фотовиставки, проведення благодійних акцій, тематичних флешмобів, волонтерська діяльність, театралізовані вистави та інсталяції, участь у молодіжних громадських акціях тощо.

Студенти реалізують свої творчі здібності шляхом участі в міжпредметних конкурсах – квестах на кращого знавця гуманітарних наук, досягають значних результатів в творчих конкурсах. Процес формування громадської свідомості як велика ріка бере початок з маленьких джерел. І як сформується русло цієї річки певною мірою залежить від нас, педагогів.

Конкурентоспроможність вищого навчального закладу визначає ефективність його функціонування на ринку освітніх послуг. На основі проведених досліджень можна сказати, що основними складовими, які забезпечують конкурентоспроможність вищого навчального закладу є можливість залучення талановитих студентів та активізація науково-педагогічного потенціалу викладачів. Управління конкурентоспроможністю ВНЗ є не статичним, а динамічним процесом. Поліпшення якості надання освітніх послуг також є динамічним процесом. Саме науково-педагогічний склад формує імідж вищого навчального закладу та має прямий вплив на рівень його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг. виправдання очікувань та потреб студентів у процесі навчання створить вищому навчальному закладу позитивний імідж, що буде основою для забезпечення його стійких конкурентних переваг на ринку освітніх послуг.

РОЗВИТОК НАВИКІВ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА КОЛЕДЖУ

**Л. І. Шаркіна, викладач другої категорії
Механіко-технологічний коледж**

Головним завданням педагогічного колективу Механіко-технологічного коледжу в підготовці молодших спеціалістів, а в майбутньому – магістрів ОНАХТ є забезпечення професійної загальноосвітньої підготовки фахівців високої кваліфікації. Цільовим напрямом підготовки молодших спеціалістів коледжу являється комплексне навчання студентів професійним компетенціям. Якісне професійне формування компетенцій студентів іноді багато в чому залежить від особистих рис, властивостей кожного студента, які визначають дії людини в різних ситуаціях і формують його як індивідуальність взагалі і особливо спеціалістів високої кваліфікації. Використовуючи педагогічну майстерність, викладачі коледжу особливу увагу приділяють формуванню у студентів професійних компетенцій не тільки на основі надання високорівневих знань, а і з великою майстерністю приділяють велику увагу розвитку особистих навиків кожного студента. В процесі навчання викладачі коледжу приділяють велику увагу удосконаленню та розвитку у студентів особистих навиків, таких навиків як сприйняття мови, вміння слухати. Підготовка молодших спеціалістів в коледжі – це не тільки надання інформації,

знань, а складні людські взаємини, це спілкування двох рівноправних суб'єктів – викладача і студента.

Навчальний заклад надає студентам не тільки знання і вміння, т.т. професійні компетенції, але і формує людину, здатну творчо мислити, приймати рішення, мати свою точку зору, т.т. бути компетентною людиною.

Для успішного навчання особливу роль відіграє такий особистий навик студентів, як вміння слухати, т. т. вірно сприймати почуте. Іноді студенти не можуть виділити основні питання завдання, т. я. не розуміють його змісту, і тому невірно його виконують. Джерела таких досадних випадків не тільки у невмінні слухати взагалі, а і у невмінні слухати уважно.

Уміння слухати передбачає вміння студентів зосередитися на змісті розповіді, пояснення, лекції чи запитань викладача, відповідей викладача на запитання студентів. Слухання має супроводжуватись аналізом, умінням прорецензувати й оцінити прослухане повідомлення.

Навик уміння слухати є основою для часткових вмінь студентів, а саме: правильне слідування вказівкам, вірна орієнтація в завданні, найбільш повне засвоєння почутого, виділення основних думок. Досвід вказує нам, що часткові вміння пов'язані між собою, а також пов'язані з загальним вмінням слухати. Викладачі в процесі навчання намагаються сприяти розвитку, а в деяких випадках і формуванню у студентів навичку уміння слухати, т. т. сприймати і осмислювати, почуту на заняттях інформацію. Для розвитку та удосконаленню у студентів навичку слухання викладачі використовують педагогічну майстерність.

З метою оволодіння мистецтвом слухання викладачу важливо вміти підтримувати увагу студентів (спрямованість і стійкість уваги, візуальний контакт), залучати елементи невербального спілкування (погляд, жести, пози, зміна висоти голосу, інтонації), репліки та заохочення; виявляти розуміння й симпатії, схвалювати студента. Правильно обрана тактика слухання сприяє ефективності взаємодії викладача та студентів.

Здобуття професійних знань та умінь, розвиток та удосконалення особистих навиків, навичку уміння слухати, є необхідним і важливим для успішного навчання студентів, одержання професійних навиків молодшого спеціаліста, а в подальшому і досягнення мрії - набутти професійні компетенції магістра ОНАХТ.

ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ ПРАГНЕННЯ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

**О.В. Явтушенко, викладач вищої категорії
Механіко-технологічний коледж**

При вихованні у студентів прагнення до здорового способу життя необхідно враховувати, що на заняттях фізичним вихованням умовно розрізняють чотири типи студентів.

Перший тип - активно-діяльнісний, що характеризується високим рівнем мотивації щодо поліпшення здоров'я і здорового способу життя. Із такими студентами робота повинна бути спрямована на вибір із наявних цінностей найбільш соціально й морально значущих із метою їх удосконалення, а також практична допомога у підтримці цих цінностей.

Другий тип - раціонально-орієнтований, якому притаманний невисокий рівень мотивації на поліпшення здоров'я і здорового способу життя. Тут робота повинна спрямовуватись на допомогу в удосконаленні та розвитку наявних знань і умінь щодо зміцнення здоров'я та здорового способу життя.

Третій - індіферентний тип, що відзначається низькою мотивацією і тому основною спрямованістю є орієнтація на формування інтересу до занять фізичними вправами в процесі навчання на основі використання нових емоційно привабливих засобів.

Четвертий - пасивний тип студентів, який характеризується відсутністю мотивації до поліпшення здоров'я і здорового способу життя. До цих студентів застосовуються індивідуальний і диференційований підхід в залученні їх до фізкультурно-оздоровчої діяльності

Анкетування, методи статистичної обробки даних

На основі обробки відповідей були виділені основні види мотивів:

- 1) прагнення до самовдосконалення (зміцнення здоров'я, покращення статури тіла, розвиток фізичних, психологічних, вольових якостей);
- 2) прагнення до самовираження і самоствердження (бути не гіршим від інших, бути схожим на видатних спортсменів, бути привабливим для протилежної статі тощо);
- 3) соціальні установи (бажання стати спортсменом, бо це престижно у молоді, прагнення зберегти сімейні спортивні традиції, обов'язок, свідомість, необхідність бути готовим до праці і захисту Батьківщини);
- 4) задоволення матеріальних і духовних потреб (одержати враження від поїздок по містах і країнах, потреба в соціальному спілкуванні, прагнення відчувати себе членом колективу, бажання отримати різні пільги від суспільства).

Для того, щоб розкрити сутність досліджуваної нами проблеми, проаналізуємо основні й супутні поняття, які характеризують процес формування культури здоров'я. На мою думку, доречно відокремити в дослідженні два ключові поняття: «культура» і «здоров'я».

Стан здоров'я студентської молоді в контексті сучасних тенденцій розвитку системи фізичного виховання

На сьогодні сформульовано близько 300 визначень поняття «здоров'я». Слід зазначити, що цей феномен постійно привертає увагу багатьох дослідників з різних галузей наук.

Засновником науки про здоров'я людини в сучасному її стані відомі вчені вважають І. Брехмана. На думку науковця, для філософського розгляду здоров'я важливо розуміти, що воно віддзеркалює важливість сутності явищ, а хвороба - випадковість, яка не має загального характеру. Здоров'я слід розглядати не в статичності, а в динаміці змін навколишнього середовища. З огляду на це, заслуговує уваги твердження, що здоров'я визначається процесами адаптації, що дає змогу пристосуватися до змінного навколишнього середовища, до росту та старіння, до лікування в разі порушень.

Актуальність пошуку способів прагнення у студентів коледжу до збереження здоров'я зумовлює першорядність дослідження цієї проблематики не тільки в медичній, а й у педагогічній науці, оскільки педагогіка розробляє способи залучення студентів до цінності «здоров'я» як форми культури. Зорієнтованість молоді на культуру здоров'я формують у процесі навчання й виховання, який створює можливості усунення негативних тенденцій у духовній позиції людини й суспільства загалом. Освіта завдяки тому, що «вона загальнолюдська», залучає студентів до цінностей, виховує культуру, яка стає одним із важливих шляхів розуміння людиною своєї сутності.

Особливості технології та організаційно - педагогічних умов формування навичок здорового способу життя студентів коледжу.

Формування культури здоров'я студентської молоді не можливе без оптимальної соціалізації особистості в сучасному мобільному суспільстві. Проблеми сьогодення - це нестабільність та агресивні тенденції нашого життя, соціально-правова незахищеність, практично повна відсутність закладів проведення активного, творчого дозвілля, можливість втрати роботи, незадоволеність батьків заробітною платою - збільшують у молодого покоління невпевненість у завтрашньому дні. Молодь втрачає інтерес до знань і праці, виявляє схильність до потворних форм ініціативи й підприємництва. Окреслені зміни в мотивації поведінки, виборі антиморальних орієнтацій молоді - тривожний показник погіршення морального, соціального, а також психічного та фізичного здоров'я.

Систематизація числових значень та статистико-ймовірнісний аналіз даних, отриманих упродовж педагогічного експерименту, є підтвердженням позитивних впливів змісту створеної технології на формування у студентів коледжу навичок здорового способу життя.

Статистико-ймовірнісний аналіз отриманих числових значень підтвердив ефективність використання розробленої технології виховання у студентів прагнення до здорового способу життя у процесі фізичного виховання.

V. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**Ф.А. Трішин, к.т.н., доцент, В.Г. Мураховський, к.ф.-м.н., доцент,
Л.Д. Риженко, методист вищої категорії
Одеська національна академія харчових технологій**

Професійна орієнтація — це сукупність заходів, які допомагають людині обрати свою майбутню професію з урахуванням всіх її здібностей, потреб і бажань. Профорієнтація – один з пріоритетних напрямів у роботі будь-якого навчального закладу.

Завданнями профорієнтації є:

- формування у людини установки на власну активність та самопізнання як основу професійного самовизначення та самоствердження;
- ознайомлення зі світом професій, кон'юнктурою ринку праці, правилами вибору професії, своїми правами та обов'язками;
- формування умінь аналізу різних видів професійної діяльності;
- перевірка можливостей для самореалізації у різних видах професійної діяльності;
- забезпечення розвитку професійно важливих якостей особистості;
- виховання загальнолюдських та загальнопрофесійних якостей і розумних потреб.

Профорієнтаційна робота приносить користь лише тоді, коли дотримуються такі принципи: систематичність, наступність, диференційований та індивідуальний підхід з урахуванням віку, рівня успішності, інтересів, цінностей, планів на життя; оптимальне поєднання масових, групових та індивідуальних форм профорієнтаційної роботи, співпраця з центрами профорієнтації молоді, служб зайнятості, громадських молодіжних організацій, використання інноваційних методів профорієнтації.

Підвищення якості профорієнтаційної роботи є сьогодні актуальним завданням для всієї системи ЗВО.

Напрямами роботи профорієнтації можуть бути:

- організація екскурсій учнів шкіл, ПТНЗ, інших освітніх закладів міста, області корпусами ОНАХТ (коледжів ОНАХТ) в рамках заходу «День відкритих дверей»;
- проведення майстер-класів для потенційних абітурієнтів на базі ОНАХТ;
- відвідування педпрацівниками ОНАХТ шкіл, ПТНЗ, інших освітніх закладів міста та області;
- участь у спортивних змаганнях між освітніми закладами міста, області;
- участь у традиційній «Ярмарці вакансій», організованій Центром зайнятості населення з підприємцями і керівниками підприємств міста, області, постійна співпраця з центрами зайнятості області; участь у

традиційній «Ярмарці вакансій», організованій педагогічними працівниками ОНАХТ;

- інформування в ЗМІ про діяльність ОНАХТ, випуск агітаційних статей і публікацій; виготовлення і поширення буклетів, проспектів і інформації про спеціальності ОНАХТ;
- організація конкурсів із захисту презентацій за професіями «Моя спеціальність найкраща» з демонстрацією для учнів шкіл, ПТНЗ, інших освітніх закладів;
- запрошення учнів шкіл, ПТНЗ, інших освітніх закладів на різноманітні конкурси за спеціальностями;
- організація роботи волонтерських груп з профорієнтації серед шкіл, ПТНЗ та інших освітніх закладів міста, області;
- виступи агітбригад та театру ОНАХТ (коледжів ОНАХТ);
- проведення різноманітних дегустацій в ОНАХТ (коледжах ОНАХТ) для потенційних абітурієнтів.

Але в першу чергу необхідно усвідомити, що основною ланкою профорієнтаційної роботи є студенти ОНАХТ (коледжів ОНАХТ), вони є основними пропагандистами. Від того, наскільки подобається їм навчання, наскільки вони зацікавлені в здобутті певної спеціальності, наскільки вони почуваються комфортно в ЗВО, настільки студенти будуть агітувати до вступу до навчального закладу своїх товаришів.

Потрібна систематична, послідовна і довготривала робота. Забезпечити ефективність цього процесу може тільки чітко поставлена профорієнтаційна робота з використанням інноваційних методів профорієнтації, що враховує всю різноманітність впливів на вибір молодою людиною професії. Від цього залежатиме з якими знаннями про майбутню професію і якою мотивацією до її оволодіння увійде молода людина у подальше життя.

У зв'язку з цим перед менеджерами освіти, педагогами, психологами постають завдання створення таких психолого-педагогічних інноваційних умов супроводу профорієнтаційної роботи, які будуть відповідати новому сучасному погляду на профорієнтаційну роботу в умовах навчального закладу, сучасним потребам як освітнього простору, так і ринку праці.

А це потребує, перш за все, ретельного добору адекватного психодіагностичного інструментарію, розробки і створення новітніх сучасних освітніх технологій, пошуку сучасних педагогічних методів і форм - **інтерактивних методів профорієнтації, сучасних інтенсивних технологій.**

Саме тому, останнім часом, у педагогіці поступово стали розроблятися *активні методи профорієнтаційної роботи*. Говорячи про основні характеристики активних методів у профорієнтації, можна виділити такі: активні методи в профорієнтації припускають зміщення акценту з профінформації і профдіагностики на аналіз та вирішення профорієнтаційних проблем. Активні методи передбачають використання інтерактивних форм роботи, таких як тренінг, дискусія, рольова і ділова гра тощо. А, як відомо, саме такі форми роботи є найефективнішими. Можна використовувати такі форми профорієнтаційної роботи: анкетування, тестування, у тому числі комп'ютерна

діагностика схильностей та інтересів майбутніх абітурієнтів; активізація профорієнтаційних опитувальників; консультації школярів та їх батьків; профорієнтаційні ігри, у тому числі адаптовані і спеціалізовані «квести»; зустрічі-консультації викладачів і студентів з учнями, батьками та вчителями; індивідуальний супровід абітурієнтів.

На зустрічах з потенційними абітурієнтами ЗВО сьогодні потрібно вчити співпраці, партнерській взаємодії, умінню працювати в команді, колективному прийняттю рішень, умінню швидко встановлювати контакти і вести переговори, умінням здійснювати презентацію і самопрезентацію, формувати імідж, швидко перелаштовуватися у зв'язку з вимогами, які ретельно змінюються. Це буде сприяти формуванню відповідальності молодій людині за свій професійний та життєвий вибір, особистісне ставлення до майбутнього, навчання життєвим навичкам, набуття знання в певній сфері.

ЗВО може використовувати різні інноваційні підходи до профорієнтаційної роботи з потенційними абітурієнтами навчального закладу. Наприклад, діагностико-консультаційний, розвиваючий, інформаційний тощо.

Діагностико-консультаційний підхід включає в себе проведення психологічного тестування та консультацію за отриманими результатами. Може проводитися як індивідуально, так і в групі. Мета - виявити професійну спрямованість людини на основі об'єктивних тестових даних, і в процесі консультації вирішити основний профорієнтаційний запит людини з використанням отриманої інформації. За допомогою даного підходу можна діагностувати вираженість тих чи інших компетенцій, професійно важливих у рамках певної спеціальності.

Розвиваючий підхід - це проведення тренінгів, що вирішують різні профорієнтаційні питання, а також в процесі відбувається розвиток різних навичок і якостей особистості, які можуть бути корисні в майбутньому професійному житті. Такий підхід дуже важливий для реалізації та закріплення отриманих результатів, а також розвитку необхідних компетенцій у процесі навчання.

Метою **інформаційного підходу** є висвітлення як загальних тенденцій на ринку праці, так і ситуації з конкретними спеціальностями – де і ким у майбутньому можуть працювати сьогоднішні студенти на сучасному ринку праці. Також даний підхід полягає в проведенні лекцій з планування кар'єри, презентацій компаній, інформування про тенденції на ринку праці, ярмарки вакансій тощо.

Вибір того чи іншого засобу для проведення профорієнтації залежить від фахівця, рівня його кваліфікації, досвіду. При виборі важливо спиратися на такі показники, як надійність, валідність, достовірність і здатність вирішувати поставлену задачу – тобто відповідність запитам сучасності і людей.

Профорієнтація включає в себе наукову і практичну складові, носить системний характер і постійно здійснюється, відображаючи мінливі потреби економіки і суспільства в професійних кадрах.

Навчальний заклад має розробити та впроваджувати свою власну інноваційну модель організації профорієнтаційної роботи, спрямовану на

розв'язання актуальної соціально-педагогічної проблеми підвищення ефективності профорієнтаційної роботи. Структура роботи з професійної орієнтації молоді має бути багатовекторною цілісною системою, яка складається із взаємодіючих компонентів, об'єднаних спільністю мети та єдністю управління. Доцільно організувати в навчальному закладі **інформаційний центр профорієнтаційної роботи** як інструмент формування попиту на освітні та інші послуги, як творчу лабораторію з профорієнтаційної роботи, діяльність якого регламентувалась би Положенням. Такий центр, наприклад, може складатись з таких секторів - соціального партнерства та співпраці, просвітницько-консультативно-діагностичного, інформаційно-рекламного тощо.

Одним з основних завдань профорієнтації є сприяння розвитку професійних якостей майбутнього працівника. Професійна орієнтація допомагає людині самостійно зробити вибір професії чи змінити її. Сучасні умови вимагають висококваліфікованих працівників, які б могли ставити і розв'язувати нестандартні завдання, вносити у свою діяльність щось нове. Тому профорієнтаційна робота забезпечує інформування молоді та їх батьків про спеціальності, про професійну підготовку, про можливості працевлаштування і професійного зросту.

Перспективним напрямом профорієнтаційної роботи є розробка програм та методичних рекомендацій щодо застосування сучасних освітніх інноваційних технологій в цілому та інтерактивних методів зокрема в профорієнтаційній роботі ЗВО.

Список використаної літератури:

1. Побірченко Н.А, Марченко І.Б. Організаційно-психологічні умови професійної орієнтації в загальноосвітній школі // Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології. 2009. – Випуск 6. – Частина 2.
2. Закатнов Д. Професійна орієнтація молоді. Стан і проблеми професійної орієнтації. / Д. Закатнов // Все для вчителя. – 2009. – № 7-8. – с. 95-135.
3. Синявський В.В. Психологічні основи профорієнтаційної професіографії : навч. посіб. – К. : ІПК ДСЗУ, 2010. – 89 с.
4. Ткаченко В. Профорієнтаційна робота. / В. Ткаченко // Директор школи. – 2011. – трав. (№ 19). – с. 19-22.
5. Серебряков, А. Инновационные психодиагностические технологии как системный элемент организации профориентационной работы. / А. Серебряков, В. Алтухов, О. Иванова, Е. Орлова – Центр тестирования и развития Гуманитарные технологии, 2008 – Электронный ресурс – Режим доступа: <http://teletesting.ru/modules/articles/index.php?op=viewarticle&artid=8>
6. Мельник, О. Основи вибору професії: Експериментальна програма та збірник практичних завдань. / О.В. Мельник, В.П. Романчук– К.: Інститут проблем виховання АПН України, 2001. – 98 с.
7. bpl.org.ua/up/files/KOZAK/Pavlenko%20B.V.doc. [Електронний ресурс].

ПОШУКИ АКТИВНОГО РОЗВИТКУ

І.М. Шипко, к.т.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Актуальність теми: Нарешті прийшов час не чекати приходу до ВНЗ високо підготовлених і зацікавлених абітурієнтів, а готувати їх самим! Не зацікавлювати розчарованих спеціальностями студентів, а надихати їх з дитинства! Не мріяти про сучасне устаткування, фінансування, а знаходити його самим. Не вести малоцікаві заняття в застарілих лабораторіях, а створювати нові! Навчатися самим і вчитися у молоді, удосконалюватися і йти в ногу з часом! Сучасні світові технології, за розвитком яких ми не устигаємо стежити спонукають нас активізувати темпи, а не вчити старим технологіям студентів 5 і більш років.

Опис соціальної проблеми міста: В Одесі, на жаль, немає можливості за період літніх шкільних канікул оздоровити кожного школяра в Дитячому Оздоровчому Таборі (ДОТ) або санаторії, а так же зайняти кожного з них в сфері, що цікава його діяльності, тим більш з соціальних сімей. Особливо гостро ця проблема відчувається в зв'язку з реабілітацією і адаптацією тимчасово переміщених осіб, учасників АТО і членів їх сімей. Необхідно так само вживати заходів боротьби з дитячою безпритульністю та бездоглядністю, здійснювати плани реабілітації дітей інвалідів, приділяти підвищену увагу до дітей сиріт. Нетривалі літні табори при школах не користуються великою популярністю серед дітей та батьків з причини «знайомого клімату», а так само не мають баз для професійної зацікавленості, в зв'язку з цим підлітки довгий час не можуть визначитися з вибором майбутньої спеціальності, або цей вибір буває помилковим.

Програми розвитку: Це такий мрійливий і сумний ліричний вступ, однак що реально в наших силах? З одного боку відповідно до програм розвитку міста і України в цілому ми спостерігаємо скорочення програм наборів у ВНЗ, низькі заробітні плати в галузях харчової промисловості і як наслідок зниження престижу технічної освіти, а з іншого боку - розвиток програм і конкурсів міських і державних, наприклад: «Конкурс соціальних проектів для реалізації Програми розв'язання пріоритетних соціальних проблем міста Одеси» (щорічний) і "Соціально активний громадянин".

Чудово, що адміністрація ОНАПТ підтримує участі в таких програмах. Так в 2017 р. співпрацюючи з ГО "НАШ ДІМ" (де я являюся - заступником голови), а саме проводячи в ОНАПТ Дитячий Загальноосвітній Оздоровчий Табір (ДЗОТ), це був первинний наш досвід, але нами було отримано фінансування з міського бюджету у розмірі 33700 грн, що дозволило притягнути додатково ще 187,650 грн, що в 5,5 рази перевищило запропоновану суму (хоча ДЗОТ працював не на повну можливу силу із різних причин). Вдалося залучити до роботи Табору (ДЗОТ) спонсорів, промисловців і бізнесменів, міських структур, депутатів міської і обласної рад, багатьох

зацікавлених. ГО "НАШ ДІМ" має величезний потенціал і досвід і в 2018 р. так само планується подібна робота.

Кафедра ТОЗВ також приймала активну участь в роботі Табору (ДЗОТ). Були проведені дні відкритих дверей, професійна орієнтація молоді, екскурсії в машинному залі, заняття в групах, індивідуальні заняття, екскурсії по академії, різні заходи культурного дозвілля.

На прохання підопічних сімей, (ДЗОТ) в 2017 р. пропрацював все літо і перейшов в режим «цілорічного».

Як нам всім відомо, академія приймала також участь в конкурсі програми "Соціально активний громадянин", виграла у конкурсі, і очікує фінансування в розмірі приблизно 4,5 млн. грн. Я активно агітував голосувати і підтримувати, однак спочатку відношення нажаль було пасивне.

Короткострокові результати: Головне - отриманий педагогічний досвід роботи з майбутніми абітурієнтами, проведена професійна орієнтація серед молоді, підвищений престиж академії і технічних спеціальностей, частково вирішені соціальні проблеми міста. З інтенсивним розвитком інформаційних технологій, мобільному зв'язку і поширенням її використання у сучасній молоді економиться час на пошуки інформації, що цікавить її, є можливість переносити її копіювати, запам'ятовувати. Так само стало необхідністю збільшити якість і об'єми пропонованої для них наукової інформації.

Планується у (ДЗОТ) 2018 р. і навчальному процесі: Розгляд можливості організації подібних (ДЗОТ) в інших ВНЗ, середніх навчальних закладах м. Одеси, або хоча б екскурсії в них.

Приймати активні участі в загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програмах розвитку; міжнародних конкурсах, виставках, з'їздах, олімпіадах. Залучення молоді для участі в активному житті академії, здорового способу життя (проведенню профілактично-роз'яснювальної роботи), підвищення популяризації технічної освіти, профілактиці соціальної реабілітації та адаптації громадян тимчасово переселених осіб та учасників АТО, інвалідів, професійної орієнтації, переорієнтації.

Організацію та проведення різноманітних фестивалів творчості, конкурсів, спортивних змагань та інших загальних заходів;

Мотивувати молодь до особистої участі у роботі зі створення сприятливих умов для соціального становлення та розвитку молодих одеситів, передбачити заходи, спрямовані на: активізацію громадської активності молоді шляхом її участі у розбудові засад громадянського суспільства; розвиток молодіжного волонтерства з метою безпосередньої участі молоді у поліпшенні становища територіальної громади міста та його території; підвищення конкурентоздатності молодих одеситів на вітчизняному та загальноєвропейському ринках праці, грантів щодо підтримки інтелектуальних надбань, громадянських ініціатив, творчості, дотримання здорового способу життя.

Очікується: Адаптація молоді в суспільстві, навички самообслуговування в побуті і в житті в цілому. Оздоровлення дітей. Формування нових методів і підходів до навчання..

Можливість прогнозувати програми прийомів в навчальні заклади міста, цільові програми наборів до ВНЗ, коледжі, училища, залучення ВНЗ для агітацій і формувань своїх майбутніх абітурієнтів;

Економічний розвиток України; припинення колосального відтоку активної талановитої молоді до вступу в іноземні університети.

Мета і завдання: Вишукувати можливості поліпшення ефективності навчального процесу, залучення фінансування.

Висновки з отриманого досвіду: Популяризація технічної освіти не можлива без нових підходів до системи викладання, без її сучасних швидкісних перетворень, ранньої профорієнтації молоді, активної залученості студентів в систему навчання і наукову діяльність, не переймаючи досвід існуючих світових досягнень, а так само не беручи участі в міжнародних форумах і рекламах, що проводяться.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА: АКТУАЛЬНІ МЕТОДИКИ

**О.О.Голубьонкова, к.е.н., доцент, В.В. Чирка, аспірант
Одеська національна академія харчових технологій**

Сьогодні професійної орієнтації відводиться нова роль - необхідність створення умов для психолого-педагогічної підтримки школярів у їх професійному самовизначенні, допомоги у виявленні професійних інтересів, схильностей, визначення реальних можливостей в освоєнні тієї чи іншої професії, успішної соціалізації в суспільстві та активної адаптації на ринку праці.

Досвід нашої профорієнтаційної роботи показує, що під час вибору спеціальності та місця навчання найбільш впливовим є думка батьків та друзів школяра. За професійною консультацією до психологів спеціалістів з профорієнтаційної роботи звертається не більше 3% майбутніх студентів.

Напрошується висновок, що механізми профорієнтації підлітків досить слабо задіяні або працюють неефективно. Таким чином, виникає необхідність в оновленні підходів до організації профорієнтаційної роботи, в тому числі її форм і методів.

Сьогодні широко впроваджуються нові методики, наприклад, використання ігрових технологій для профорієнтаційної роботи у вигляді тренажерів і симуляторів або бізнес-ігор. Спробувавши на собі ту чи іншу роль, молода людина може зрозуміти, чи справиться він з нею в реальному житті.

Вважаємо за доцільне розробку комплексу бізнес-ігор, спрямованих на виявлення навичок і індивідуальних особливостей дитини для розвитку компетенцій та професійної орієнтації.

Комплекс може складатися з таких ігор: «Управління часом», «Управління фінансами», «Тактика переговорів», «Керування цілями», «Почни свій бізнес», «Управління ресурсами» тощо. Таки ігри прищеплюють навички

важливі як в бізнесі або професійній діяльності, так і в інших аспектах життя. Це вміння планувати час, ставити пріоритети, діяти відповідно до наміченого плану, управляти бюджетами, оцінювати фінансові результати своїх дій. Ще одна особливість бізнес-ігор в тому, що вони максимально близько моделюють життєві ситуації: ні в одній діловій грі не можна поклатися на везіння. Результат, як і в реальності, залежить від багатьох обставин, в тому числі і від стратегій інших учасників.

Важливим інструментом в профорієнтаційній роботі також є проведення конкурсів серед майбутніх дизайнерів, архітекторів, монтажників, продавців, програмістів тощо з метою виявлення та підтримки талановитої молоді в області обраної сфери діяльності

Говорячи про системний підхід до питань профорієнтації, слід зауважити, що важливо враховувати постійно мінливі потреби ринку і вчити школярів та їх батьків знаходити актуальну інформацію стосовно запитів ринку, вимог та необхідних рис характеру, притаманних обраної спеціальності.

ПОЗИЦІОНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЙ - НОВИЙ НАПРЯМОК У ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІЙ РОБОТІ

**О.В. Скорнякова, викладач вищої категорії
Одеський технічний коледж**

Успіх будь-якого навчального закладу визначається не лише якістю підготовки молодих фахівців, а й конкурентоспроможністю навчального закладу та популярністю на ринку освітніх послуг.

Одним із головних факторів, які впливають на абітурієнтів під час вибору навчального закладу, є імідж цього навчального закладу. У широкому розумінні це є кількість сталих якостей, які створюють певний образ у свідомості певної цільової аудиторії. Тобто, позиціонування навчального закладу – це представлення його на ринку освітніх послуг, зокрема, засобами інтернет-технологій, через створення позитивного іміджу, репутації, «бренду».

Досить часто процес формування іміджу зводиться до реклами або PR-заходів (конференцій, днів відкритих дверей, ярмарки вакансій, зустрічей у школах, тощо). Нині на ринку освітніх послуг відбуваються зрушення: підвищуються вимоги суспільства до якості професійної освіти, постійно оновлюються технології навчання, швидко змінюються економічні умови діяльності вишів, загострюється конкурентна боротьба на ринку освітніх послуг. Зрозуміло, що у таких умовах навчальні заклади починають працювати над створення позитивного власного іміджу для привернення уваги з боку потенційних абітурієнтів, використовуючи при цьому усі можливості.

Сучасні тенденції розвитку мережі Інтернет значно розширили спектр послуг, які можуть стати інструментом впливу на вибір потенційних

абітурієнтів та їх батьків. Зокрема, інтернет-технології можуть стати джерелом інформації про сам навчальний заклад, про спеціальності, за якими здійснюється підготовка фахівців, тощо.

За результатами дослідження, проведеного Factum Group Ukraine, регулярний доступ до мережі Інтернет на сьогодні мають 57% населення України. Основну групу онлайн-аудиторії складає молодь (15-29 років) - 39% та користувачі середнього віку (30-44 років) - 33%. При аналізі вікових категорій окремо, було виявлено, що 91% молоді та 75% людей віком від 30 до 44 років є регулярними користувачами Інтернету [1]. Тобто великий відсоток споживачів освітніх послуг отримують інформацію з Інтернету. Тому, ефективно застосування інструментів просування освітніх послуг сприятиме формуванню контингенту студентів навчального закладу та становлення позитивного іміджу закладу.

Виділяють такі компоненти визначення іміджу освітнього закладу: - репутація та професіоналізм керівництва навчального закладу; - конкурентоспроможність випускників; - відносини педагогів та студентів; - рівень професіоналізму викладачів, їх вимогливість; - оцінка організації навчального процесу батьками та студентами; - рівень викладання; - уміння керівництва працювати із засобами масової інформації з метою просування своїх послуг; - місцезнаходження навчального закладу; - зовнішнє і внутрішнє оформлення, матеріальна база; - відкритість та інтегрованість закладу.

Найбільш популярні механізми та напрямки інтернет-комунікацій [2]:

1. Створення сайту вищого навчального закладу та управління ним. Інтернет-сайт - це сукупність сторінок з текстовою, графічною та іншою інформацією, опублікована в мережі Інтернет. Він має свою адресу, власника та складається із окремих веб-сторінок, які відображаються як єдине ціле. Фірмовий дизайн сайту повинен бути незабутнім, але не відволікаючим від змісту; сайт повинен підтримувати не тільки нові, але й старі версії браузерів, а його робота повинна коректуватися грамотним персоналом.

2. Співпраця та розміщення різної інформації на галузевих порталах - наступний напрям просування освітніх послуг вищими навчальними закладами. Він полягає в розміщенні інформації про освітню установу на тематичних веб-серверах. Серед яких можна визначити osvita.ua, Osvita.com.ua, zno.osvita.net, abiturient.in.ua та інші. В таких повідомленнях, як правило, надається інформація про наявність ліцензії, рівень акредитації, пропоновані освітні та додаткові послуги, терміни та вартість навчання, кількісний та якісний склад професорсько-викладацького штату, вимоги до вступних іспитів, співпраця з іноземними навчальними закладами, адреси корпусів та контактна інформація та ін.

3. Організація рекламних кампаній в Інтернет просторі. У мережі за типом надання інформації ВНЗ можуть використовувати такі рекламні повідомлення: текстова реклама, текстова-графічна реклама, інтерактивні вікна (спливаюче вікно поверх сторінки), реклама за методом розсилки (поштовий спам), відеореклама (рекламні ролики), радіо реклама (звучна з Інтернет-радіо), реклама в іграх (наприклад, відображати споруди навчальних закладів або

рекламні щити з надписом ВНЗ у грі, в якості персонажів використовувати професорсько-викладацький штат закладів освіти та ін.)

4. Розміщення інформації у соціальних мережах, блогах та форумах - найбільш ефективний напрям переконання абітурієнтів обрати певний заклад освіти. Основним шляхом формування у соціальних мережах іміджу ВНЗ та реклами освітніх послуг, може бути створення груп користувачів, об'єднаних спільними інтересами. Їх ведення у соціальних мережах полягає у тому, що відвідувачі під впливом модератора групи обмінюються думками та інформацією з актуальних для цільової аудиторії питань. При цьому можна розсилати учасникам групи комерційну інформацію, керувати дискусіями, направляти думки учасників групи в потрібному русі. Крім того, інтернет дозволяє оперативно підлаштуватися під думку цільової аудиторії, займаючи позицію прихованого лідера думок.

Література:

1. Дані досліджень інтернет-аудиторії України / Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.inau.org.ua/analytics>
2. О.В. Мельникова. Основні напрями просування освітніх послуг українськими ВНЗ у мережі Інтернет/ Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка». – 2015. - № 15. – с.25-35.

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕДЖУ

**О.А. Сагдєєва, викладач першої категорії
Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу**

Головною метою профорієнтаційної роботи в Коледжі нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ є пропаганда коледжу як вищого навчального закладу, який готує висококваліфікованих фахівців, всебічно розвиває їх професійні компетентності під час навчання, підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці та надає можливість подальшої освіти через академічну мобільність та інтеграцію.

Маркетингова система профорієнтаційної діяльності коледжу на основі клієнтоорієнтованого підходу в сучасних умовах розвитку освітніх закладів повинна передбачати орієнтованість не тільки на потенційного клієнта (вступника), але й на фактичного споживача освітніх послуг (студента). Так, серед вагомих чинників вибору навчального закладу серед молоді є рекомендація друзів та знайомих, які навчаються або завершили навчання в закладі, що обирається (табл. 1). Таким чином, позитивне чи негативне ставлення студента до місця навчання формує уявлення потенційних клієнтів та їх бажання отримати освіту саме в цьому навчальному закладі.

Таблиця 1– Результати соціологічного дослідження серед студентів коледжу

№ п/п	Проблемне питання	Відсоток осіб за курсами		
		II	IV	середнє
1	Рекомендація щодо вибору коледжу для вступу від:			
	- студентів та випускників коледжу	40	37	38,5
	- батьків	35	35	35
	- викладачів	4	6	5
	- відвідування Дня відкритих дверей	10	7	8,5
	- рекламних носіїв та акцій	11	15	13
2	Обрали б коледж для навчання ще раз	65	55	60
3	Вважають спеціальність актуальною	86	77	81,5
4	Задоволені процесом навчання, з них:	88	76	82
	- освітнім процесом	65,9	57,9	61,9
	- навчально-виробничим навчанням	13,6	21,1	17,35
	- культурно-масовими заходами	19,3	21,1	20,2
5	Рекомендуватимуть коледж для вступу	72	69	70,5

Серед 200 анонімно опитуваних студентів 82% опитуваних подобається навчання в коледжі, 70,5% рекомендуватимуть вступ до коледжу своїм знайомим і лише 60 % обрали б коледж в якості місця навчання ще раз. Уявлення здобувачів вищої освіти про місце навчання викликає необхідність формування додаткової маркетингової стратегії коледжу на ринку освітніх послуг, спрямованої на задоволення освітніх потреб студента.

Серед чинників, які задовольняють потреби студента в отриманні якісної затребуваної освіти, можна виділити:

- актуальність та затребуваність обраної спеціальності на ринку праці;
- перспективи займання професійної ніши та продовження навчання;
- статус, престижність та бренд навчального закладу;
- організація навчально-виховного процесу, який дозволяє отримати необхідні компетенції;
- академічна мобільність та інтегрованість до міжнародної освіти та практики.

Було розглянуто організацію навчально-виховного процесу як вагомої складової позитивного ставлення студента до навчального закладу з урахуванням вікових особливостей, а отже, подальшої рекомендації навчання в коледжі потенційним клієнтам освітніх послуг. Основним напрямом навчально-виховного процесу, який задовольняє освітні потреби студента, є саме освітній процес (табл. 1), тоді як організація практичної навчально-виробничої діяльності та суспільного життя не є вирішальним чинником в позитивному ставленні студентів до коледжу. Отже, підвищення їх якості та сучасності можуть сприяти зацікавленості студентів в опануванні професійними компетенціями та підтримки стратегії маркетингу ключових клієнтів в профорієнтаційній діяльності коледжу.

Узагальнення результатів аналізу науково-методичної літератури з проблеми вдосконалення організації навчально-виховного процесу в

навчальному закладі з метою задоволення освітніх потреб студента та формування професійних компетентностей (і, як наслідок, підвищення освітнього статусу коледжу та привабливості для вступників) дозволяють визначити необхідні умови формування майбутнього спеціаліста:

- демократизація, індивідуалізація та незалежність студентів в навчанні (через увагу до сучасних освітніх потреб студента);
- зміна ролі викладача (через спільну науково-дослідну діяльність);
- кооперативні навчання та практика (через спільне вирішення навчально-виробничих завдань проблемного характеру при залученні фахівців-практиків та науково-дослідного потенціалу);
- розвинена матеріально-технічна база (через створення сучасних лабораторій і баз навчально-виробничих практик);
- інноваційні технології (через впровадження квазіпрофесійних комунікативно-діяльнісних ситуацій, комунікативно-тренінгових занять, ділових ігор, імітаційно-рольового моделювання та ін.);
- організація проектної діяльності через науково-виробниче навчання;
- створення освітньо-виховного простору з метою формування об'єкт-суб'єктних професійних відносин.

Таким чином, навчально-виховний процес в коледжі – це організована взаємодія науково-педагогічних працівників, фахівців-практиків та здобувачів вищої освіти, а визначення його ролі в формуванні маркетингової системи надання освітніх послуг і підвищення його якості та актуальності можуть суттєво вплинути на ступінь привабливості коледжу для вступників.

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ ОНАХТ

О.М. Кічук, викладач-методист вищої категорії
Механіко-технологічний коледж

Закінчується навчальний рік і багато учнів міста Одеса і області стануть перед вибором професії. Вибір професії – це велика відповідальність. Відповідальність перед батьками, суспільством та найголовніше - перед собою. Вибір професії – справа нелегка. Але робити цей вибір доводиться кожному без винятку. Перед молодим поколінням постануть питання, як отримати правильний вибір професії та знайти головну справу свого життя, щоб мати моральне задоволення від роботи, отримувати достойну заробітну плату, приносити користь людям, державі. Сьогодні ми з впевненістю можемо говорити, що існує найпотужніша система, яка займається підготовкою конкурентоспроможного робітника – це наша професійно-технічна освіта.

Профорієнтаційна робота
у Механіко-технологічному коледжі ОНАХТ

Робота з професійної орієнтації - це усвідомлена необхідність в діяльності нашого навчального закладу, співробітники якого взяли основне правило: буде успішно проведено набір студентів - коледж займе гідне місце в суспільстві з ринковою економікою.

Профорієнтаційна робота у коледжі спрямована на вирішення наступних завдань:

1. Підвищення рівня поінформованості школярів про спеціальності коледжу; формування позитивного іміджу коледжу;
2. Підвищення конкурентоспроможності нашого навчального закладу на ринку освітніх послуг;
3. Підготовка кваліфікованих кадрів;
4. Створення умов для усвідомленого професійного самовизначення і розкриття здібностей особистості.

До роботи залучаються всі викладачі коледжу та кращі студенти. Відповідальними за проведення профорієнтації визначені голови циклових комісій та члени відбіркової комісії.

Організована тісна співпраця з Приймальною комісією ОНАХТ, підготовлена спільна програма презентацій коледжу та академії.

Постійно проводиться профорієнтаційна робота із відділами освіти. Кращі студенти нашого учбового закладу відвідують школи, презентують наші спеціальності, запрошують випускників на Дні відкритих дверей, а викладачі технікуму мають можливість спілкуватися з батьками на батьківських зборах.

Протягом року майже всі студенти I курсу денного та заочного відділень відвідували школи та ПТУ за місцем проживання, розповсюджували інформаційні матеріали щодо спеціальностей коледжу та умов прийому.

Ведеться тісна співпраця зі школами м. Одеса.

За графіком в цьому році Дні відкритих дверей відбуватимуться чотири рази на рік. Запрошуються викладачі ОНАХТ, провідні спеціалісти базових підприємств та випускники МТК з метою популяризації спеціальностей технікуму.

Розповсюджуються рекламні матеріали, провідні спеціалісти ознайомлюють випускників шкіл зі спеціальностями коледжу, директор розповідає умови вступу до нього. Школярі та їх батьки мають змогу відвідати кабінети і лабораторії, отримати відповіді на питання щодо вступу. Студентами коледжу завжди готується цікава шоу-програма.

Під час відвідувань абітурієнтам надається детальна інформація щодо умов вступу до навчального закладу, напрямів підготовки та спеціальностей, ознайомлення з матеріально-технічною базою навчального закладу, відвідування навчальних лабораторій та аудиторій. Для школярів та їх батьків проводяться індивідуальні професійні консультації. У ході консультації визначаються шляхи отримання освіти за обраними напрямами підготовки, терміни навчання, перспективи професійного зростання, попит фахівців на ринку праці.

Ведеться також тісна співпраця обласним та районними центрами зайнятості, випускник беруть активну участь в «Ярмарках вакансій», які проводяться в ОНАХТ.

Актуальності набуває інтегрування розроблених інформаційних буклетів у простір інтернет-технологій, створення відповідних груп в мережевих проєктах «В контакте», «Facebook». На сайті коледжу представлено максимум відомостей про спеціальності, їх зміст, статус на ринку праці, умови утворення і терміни навчання, перспективи працевлаштування, можливості продовження навчання. Так само на сайті можна ознайомитися з усіма новинами, подіями, що відбуваються у коледжі.

У справі профорієнтації існує своя «класика», однак через те, що в технікумі працюють зацікавлені, творчі люди в нашому навчальному закладі з'являються нові, сучасні, цікаві форми профорієнтаційної роботи. Узагальнюючи наведений комплекс напрямків здійснення профорієнтаційної роботи, зрозуміло, що це довготривала, цілеспрямована та злагоджена діяльність вищого керівництва і усього педагогічного колективу нашого навчального закладу.

Отже, вибір професії є важливим кроком у життєвому і професійному становленні людини. Від правильного вибору професії виграє як суспільство, що одержує цілеспрямованого суспільно корисного громадянина, так і особистість, яка відчуває задоволення від роботи і має широкі можливості для самореалізації.

Тому, на мій погляд, якість і результат профорієнтаційної роботи буде залежити від співпраці «підприємство-ВНЗ-батьки-школа».

МАЙСТЕР-КЛАС ЯК НОВА ФОРМА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

О.А. Сагдєєва, викладач першої категорії Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

Профорієнтаційна діяльність коледжу з урахуванням орієнтації на споживача в умовах сучасного ринку освітніх послуг не може зводитися до окремих заходів, тому необхідно планувати систему профорієнтаційної роботи таким чином, щоб заходи профорієнтаційного змісту проводилися систематично та були пов'язані з досягненням конкретної мети.

Розрізняють пасивні та активні форми профорієнтаційної роботи. До пасивних слід віднести рекламну кампанію навчального заходу, бесіди, лекції та інші заходи інформаційного характеру, консультації для батьків, відвідування «Ярмарок вакансій» та виставок, які проводяться навчальним закладом. Активні форми профорієнтаційної роботи передбачають заходи навчально-розвиваючого напрямку: презентації проблемного характеру, дні відкритих дверей, екскурсії до коледжу, майстер-класи та використання сюжетно-рольових ігор з профорієнтації, роботу з батьками

З огляду на вікові особливості вступників до коледжу особливу увагу необхідно приділити саме активним формам профорієнтаційної роботи. За даними опитування студентів коледжу щодо найефективніших джерел інформації про коледж найбільш популярними виявилися проведення днів відкритих дверей (47%), майстер-класи та екскурсії в коледжі (13%), зовнішня реклама (10%), соціальні мережі та відвідування шкіл (рис. 1).

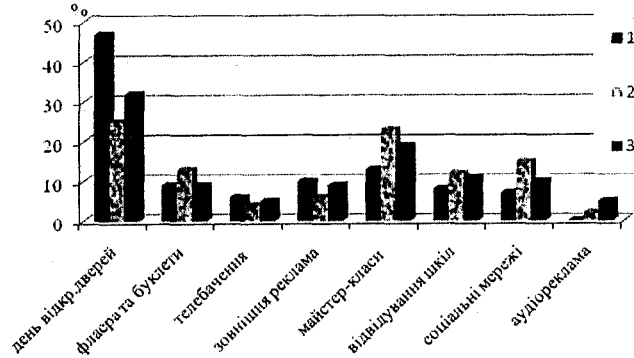

Рис. 1 – Найбільш ефективна форма профорієнтації за результатами опитування студентів коледжу (1, 2, 3 – порядок ефективності форми профорієнтації на думку студентів)

Аналіз гістограми на рисунку 1 визначає необхідність підвищення періодичності, системності та якості проведення днів відкритих дверей в коледжі та популяризацію майстер-класів для вступників.

Однією з сучасних форм обміну інформацією та досвідом серед учасників освітнього процесу є організація майстер-класів. Поняття майстер-класу сьогодні в освітньому аспекті має різноманітні форми (інтерактивне заняття, вирішення проблемних питань, моделювання, тренінги, ділові ігри) та виконує багато функцій, серед яких варто виділити інформаційну та розвиваючу, набуття професійних навичок, активізацію пізнавальної діяльності, популяризацію інноваційних ідей та технологій, підвищення кваліфікації організатора та учасника, що в комплексі робить майстер-клас зручним інструментом для профорієнтаційної роботи. Основні переваги майстер-класу – це унікальне поєднання короткої теоретичної частини, індивідуальної роботи, спрямованої на придбання і закріплення практичних знань і навичок, що доцільно використовувати для ознайомлення вступника з тією чи іншою спеціальністю.

В організації майстер-класу в коледжі необхідно виділити два важливих аспекти: проведення майстер-класів для студентів (організатором – майстром – виступає науково-педагогічний працівник, фахівець-практик або студент старшого курсу) та проведення майстер-класів для вступників (організатором є представник педагогічного або студентського колективу коледжу).

Майстер-класи для студентів Коледжу нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу ОНАХТ виявилися відносно новою формою організації навчання: за даними соціологічного дослідження 73% опитованих студентів різних курсів вважають майстер-класи корисними для формування в них майбутніх спеціалістів. Серед причин, які формують у студентів негативне ставлення до майстер-класу, виявлено необізнаність та відсутність розуміння даної форми організації навчання. Корисною інформацією для проведення майстер-класів в коледжі з навчальною та профорієнтаційною метою є виявлення вподобань студентів до організації майстер-класу та безпосередньої участі в ньому. Так, частка студентів (57%) готова організувати майстер-клас для вступників з метою популяризації своєї спеціальності та демонстрації набутих професійних навичок, інші студенти (43%) зацікавлені участю в майстер-класі, що можна активно використовувати в навчально-виховному процесі коледжу.

Проведення майстер-класу вимагає від організатора використання таких критеріїв як презентабельність, ексклюзивність, умотивованість, оптимальність, ефективність, технологічність, артистизм та загальна культура. Позитивним результатом майстер-класу для учасника є оволодіння новими знаннями, навичками та технологіями, формування мотивації до самонавчання, самовдосконалення, саморозвитку. Перевагою майстер-класу є також нетрадиційність, що зацікавлює учасника і стимулює його активність.

Таким чином, майстер-клас з точки зору орієнтації на потенційного клієнта (вступника, який обирає коледж для навчання) та фактичного споживача освітнього продукту (студента, який власним досвідом доводить актуальність отриманих знань) є актуальною формою організації як навчального процесу, так і профорієнтаційної діяльності навчального закладу, яку доцільно впроваджувати, розвивати та удосконалювати.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Є.В. Кокідько, викладач-спеціаліст

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

На даний час роль практичної профорієнтації є дуже актуальною. Через швидкий розвиток сучасних технологій з'являється велика кількість нових, а головне затребуваних професій. В цих складних обставинах з'являється особлива необхідність у відповідальному відношенні до скеровуванню підлітків при виборі майбутньої освіти та відповідно і професії.

Для того, щоб у підлітків сформувалось вірне представлення про актуальні на даний час професії, необхідно використовувати комплексний підхід в методах надання їм інформації. Серед цих методів можна виділити:

- Лекції для підлітків та їх батьків з професіонального розвитку;

- Консультації с робітниками підприємств працюючих у сфері найбільш актуальних технологій;
- Виявлення інтересів підлітків за допомогою тестових завдань та опитувань;
- Аналіз психологічних портретів сучасних професій;
- Залучення випускників які успішно влаштувались на роботу пов'язану з сучасними технологіями відповідного напрямку;

Також важливою складовою успішної профорієнтаційної діяльності є залучення молодих спеціалістів до процесу навчання. Оскільки різниця у віці буде мінімальна, тож підліткі будуть вважати міркування молодого викладача щодо перспективних напрямків розвитку більш актуальними на даний час.

Особливо важливу роль у визначенні майбутньої професії також має безпосереднє спостереження за робочим процесом та візит на підприємства напрямків пов'язаних із інтересами та захопленнями підлітків, які були попередньо визначені за допомогою тестів або опитувань.

Не останню роль грає надання підліткам навчальними закладами інформації, щодо організації їх навчального процесу, викладацького складу та матеріальної бази макетів та лабораторій, які будуть відображати реальний стан актуальності учбової програми.

Отже підводячи підсумки можна сказати, що роботу з професійної орієнтації майбутнього покоління для досягнення максимального результату, а саме цілковитої впевненості у виборі майбутньої освіти та професії, мають проводити в комплексі як батьки, так і викладачі, а також їх спільна праця в цьому напрямку.

ДІЛОВІ ІГРИ ЯК МЕТОД ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

В.В. Стоянова, викладач-спеціаліст

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

Важливим етапом в житті кожної людини є вибір професії. Профорієнтація є пріоритетним напрямком роботи навчальних закладів. Сучасна ситуація відзначається невідповідністю ринку праці, вимог роботодавця та рівнем професійної підготовки фахівців. У цих умовах кожний навчальний заклад спрямовую свою роботу для визначення професійного напрямку учнівської молоді. Тому велика увага приділяється саме профорієнтаційній роботі.

Мета статті полягає в розкритті структури організації профорієнтаційної роботи, визначенні форм, методів, прийомів, завдяки яким підвищується ефективність роботи коледжів.

Підготовка школярів до майбутнього вибору професії здійснюється кількома методами. Починається з ознайомлення учнів зі сучасним світом професії та основами сучасного виробництва. Набуті знання є основою для

формування стійкого інтересу до певної професії. Профорієнтаційна робота повинна бути «штотвоячим» механізмом інтересу старшокласників до правильного вибору професії і побудова на цій основі професійних намірів.

У процесі дослідно-експериментальної роботи було теоретично обгрунтовано та впроваджено модель організації профорієнтаційної роботи. Вона спрямована на розв'язання проблеми доступу інформації та профорієнтаційних послуг належної якості для усвідомленого вибору молоддю робочих професій як стартової ланки професійної кар'єри, так і основного напрямку її реалізації. [1]

Педагогічні працівники, залучені до даного виду роботи, проводять опитування та анкетування, потім систематизують отримані результати. Це дає змогу дослідити та проаналізувати попит на той чи інший вид професії. Важливою ланкою цього завдання є не тільки визначити актуальність, а донести необхідну інформацію до споживачів освітніх послуг.

Форми профорієнтаційної роботи залежать від складу і кількості осіб, місця проведення, тривалості роботи тощо. Важливим інструментом даної роботи є методи. Під методами професійної орієнтації учнів розуміють способи спільної діяльності педагога й учнів, які забезпечують підготовку школярів до професійного самовизначення.

Найбільшого розповсюдження в сучасній профорієнтаційній практиці набули ігрові методи. Ділова гра – це в певному розумінні репетиція виробничої чи соціальної діяльності людини. Цей метод дає можливість «програвати» будь-яку конкретну ситуацію, що допомагає краще розуміти поведінку людини, визначити спонукальні сили діяльності в ту чи іншу мить реальної події.

Модельовання в діловій грі типових ситуацій, що виникають у реальній практиці професійної діяльності сучасного фахівця, створює умови максимального наближення до виробничих процесів різних видів професійної діяльності. Поєднання елементів професійної і навчальної діяльності з елементами гри знімає психологічну напруженість у діях підлітків при вирішенні актуальних для них завдань. Усі види ігрових методів допомагають вирішувати не лише навчальні та виховні, а й профорієнтаційні завдання.

В основі ділової гри дидактичної спрямованості у профорієнтаційній роботі, як правило, поставлена мета – оволодіння знаннями й уміннями з наукової організації праці, її обліку, контролю і нормування, розподілу заробітної плати, розподілу робітників на робочі місця залежно від предметів, засобів, умов праці тощо. [2]

Використання різних форм профорієнтаційної роботи зі школярами активізує якість підготовки особистості до професійного самовизначення, створює умови для творчого застосування педагогами традиційних та сучасних педагогічних технологій.

Література

1. Професійне самовизначення старшокласників : метод. посіб. / за ред. Д. О. Закатнова. – К. : Шкіл. світ, 2006. – 128 с.

ПРОФОРІЕНТАЦІЙНА РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ

А.В. Горбатюк, викладач-спеціаліст

Коледж нафтогазових технологій, інженерії та інфраструктури сервісу

У контексті процесів реформування в Україні перед освітою постають завдання підготовки людини до життя в якісно нових соціальних та економічних умовах. Для цього освіта і система виховання повинні переорієнтуватися на формування в учнів інноваційного типу мислення та дій. Назріла потреба підготовки людини до життя у глобалізованому просторі, де відбуваються значні динамічні зміни та істотний вплив на особистість. Саме тому змінюється і парадигма освіти. Сутність її полягає у наступному: швидке залповидне у виробництво найновіших досягнень науки потребує фахівця, який здатен перетворювати набуті знання у безпосередню виробничу силу. У сучасному навчальному процесі головною є особистість фахівця, а основною метою – її всебічний розвиток. При цьому методика «від знань – до вмінь» перетвориться на методику «від активних дій – до знань і вмінь».

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України шкільний випускник мусить швидко і якісно засвоювати програми вищої професійної освіти. Важливим компонентом майбутньої професійної діяльності спеціаліста стало іноземне спілкування, у зв'язку з чим значно збільшується роль дисципліни «Іноземна мова». Іноземна мова, як навчальний предмет, сприяє профілізації навчально-виховного процесу, оскільки дозволяє реалізувати міжпредметні зв'язки, інтегруючи зміст усіх шкільних предметів. Ця інтеграція відбувається на інформаційно-змістовому, операційно-діяльнісному й організаційному рівнях, що створює можливість використовувати іноземну мову у практичній діяльності.

Вивчення іноземної мови у процесі реалізації профільного навчання не лише допомагає у виборі майбутньої професії, але і сприяє збереженню і розвитку мотивації вивчення іноземної мови. Це досягається шляхом демонстрації реальної цінності володіння іноземною мовою у обраній сфері професійної діяльності, зокрема, володіння різними видами читання, відповідною термінологією тощо, що допомагає не лише зрозуміти, наприклад, науково-технічний текст, інструкції до побутової та відеотехніки, рекламу, але і слугує основою для обговорення і оцінки вилученої інформації і передачі її іншим, забезпечує підвищення рівня іншомовної комунікативної компетенції старшокласників в цілому. Профільне навчання в старшій школі – один із найважливіших компонентів модернізації загальної середньої освіти, одна з найбільш життєздатних освітніх реформ.

Співвідношення профілю з майбутньою професією можна показати на прикладі профілів, пов'язаних із засвоєнням іноземних мов. Метою філологічного профілю навчання іноземних мов у старших класах загальноосвітніх навчальних закладів є задоволення професійного інтересу школярів до занять мовами і філологією. У нефілологічних профілях ІМ виступає не лише метою, але й засобом вивчення іншої нелінгвістичної предметної галузі (наприклад, економіки, історії, інформатики тощо), причому засобом, яким слід добре володіти. Профільне вивчення ІМ нефілологічного профілю є на сьогоднішній день досить затребуваним. Отже, профільне навчання – це не просто глибше вивчення предмета, це, перш за все, спеціальна система заходів, що спрямовує учнів на діяльнісне застосування своїх іншомовних знань і вмінь, орієнтує засобами ІМ на майбутню професійну діяльність.

Основними формами профорієнтаційної роботи під час вивчення іноземної мови в умовах профільного навчання є: бесіда про професії, які пов'язані з вивчаючим матеріалом; розв'язання різних типів задач з практичним змістом; участь в олімпіадах, теоретичних конференціях, семінарах; дослідження як засіб прищеплення учням умінь і навичок самостійного підбору інформації про професію, складання її характеристики; участь в проектних роботах; екскурсії на підприємства, виставки; зустрічі із спеціалістами, що передбачає формування позитивних установок на сприйняття професіографічного матеріалу з метою аналізу й узагальнення у формі короткого репортажу, твору-роздуму, стінгазети, альбому, фотовиставки тощо; проведення тематичних вечорів.

Значну роль у професійному визначенні школярів відіграє ділова гра. Ефективною формою профорієнтаційної роботи є також проведення усного журналу на іноземній мові. Усний журнал є кооперативною індивідуально-груповою формою організації діяльності учнів, в основі якої лежить самостійне вивчення школярами змісту професій. Особливістю усного журналу, на відміну від інших форм, є те, що усне повідомлення підлітка доповнюють демонстрацією наочності (фотографії, ілюстрації, демонстрування фільмів, читання фрагментів з книг), що надає цьому заході захоплюючого характеру, сприяє емоційному сприйманню матеріалу.

Враховуючи пріоритетну роль іноземної мови у соціальному становленні особистості, необхідно наблизити навчання дитини до її сутності, здібностей та особливостей. Цей принцип має бути визначальним під час здійснення конструктивних змін в освіті. Бо саме його реалізація дасть змогу досягти найвищої якості в освіті не всупереч природі кожної дитини, а завдяки її пізнанню й розвитку.

Література

1. Концепція профільного навчання в старшій школі // Ін-форм. зб. МОН України. - 2003. - № 24.
2. Синагатуллин И. М. Новый миллениум: роль и место иностранного языка в поликультурном социуме // Иностранный язык в школе. - 2002. - №1 - С. 32.

3. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (іноземні мови): програми для профільного навчання 10-11 класів. – К. : «Навчальна книга», 2003. – 159 с.
4. Левченко Г.Є. Профілізація старшої школи і професійне самовизначення учнівської молоді / Г.Є. Левченко // Молодь і ринок. – 2006. – №1(16). – С. 5 – 11.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**А. А. Бондаренко, викладач другої категорії
Одеський технічний коледж**

Розглядаються питання необхідності профорієнтаційної роботи у вищих навчальних закладах освіти та професійної підготовки майбутніх фахівців. Система підготовки кваліфікованих спеціалістів є головним завданням професійно-практичної освіти.

Профорієнтаційна робота, професія, педагогічні умови, структура, вищий заклад освіти, учень, особистість.

Постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті основних компонентів здійснення та організації профорієнтаційної роботи в школі.

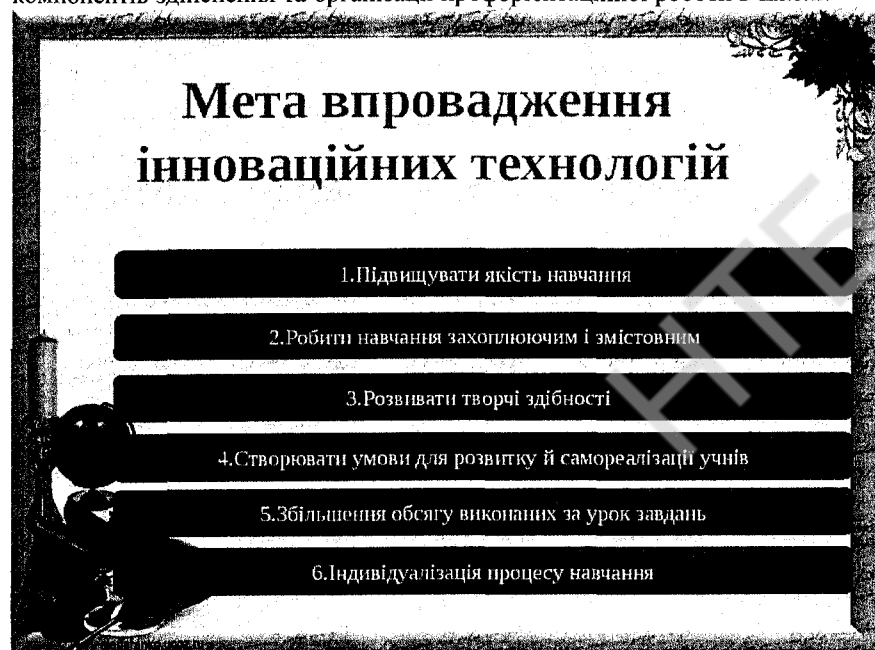

Рисунок 1 - Мета впровадження інноваційних технологій

Методи профорієнтаційної роботи:

- надання групової профконсультаційної допомоги у формі лекцій, зустрічей із представниками різних професій, “круглих столів” із проблем профорієнтації та працевлаштування, семінарів, конференцій;
- проведення індивідуальної профконсультаційної роботи у спеціально створених консультативних пунктах – тестування, анкетування, реалізація тренінгових програм для абітурієнтів;
- проведення профдіагностичної роботи, яка значно полегшується в умовах комп’ютеризації, спрямованої на надання допомоги молодим людям при професійному самовизначенні;
- залучення підлітків і молоді до профінформаційних масових заходів: проведення днів соціального захисту молоді, днів відкритих дверей, ярмарків вакансій;
- створення та поповнення банку даних про навчальні заклади, фірми з працевлаштування, вакантні робочі місця тощо;
- організація клубних об’єднань, що сприяють формуванню в молодих людей вміння самовизначитися у виборі професії, підвищенню готовності до конкурентоспроможності молодої людини на ринку праці, оволодінню знаннями з основ психології. Клуби можна поділити на два види: клуби з професійних інтересів наприклад «Молодий підприємець», «Пізнай і створи себе» та загальноосвітній клуб з проблем професійного визначення молоді наприклад «Молодіжний бізнес-клуб».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Перераховані вище форми і методи організації педагогічної діяльності в рамках профорієнтації, на мій погляд, є ефективними, в першу чергу тому, що вони допомагають майбутнім абітурієнтам стати суб’єктами свого професійного самовизначення. А це означає, що в такому випадку у них може з’явитися внутрішня готовність здійснювати самостійний і усвідомлений вибір, як у професійній сфері, так і у всіх інших важливих сферах свого життя. В сучасних умовах соціальне замовлення на профорієнтаційні послуги сформувалося у нашому суспільстві і внаслідок виникнення такого феномену як безробіття, що в останній час набуло масового характеру.

Саме вирішення цієї проблеми визначило вихідні положення означеної підготовки. Її мета полягає у створенні сприятливих умов для забезпечення достатнього рівня загальної та спеціальної підготовки, що дасть можливість підростаючому поколінню конкурувати на ринку робочої сили.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**Є.А. Бурдюжа, викладач першої категорії
Одеський технічний коледж**

Освіта є одним з основних факторів економічного, соціально-політичного й духовного розвитку суспільства, а якісна освіта ототожнюється з конкурентоспроможністю людини. У сучасному, стрімко мінливому світі молоді люди прагнуть досягти успіхів у професійній діяльності, мріють про стрімке кар'єрне зростання та великі матеріальні статки, але дуже часто мрії не реалізуються. Бо бути успішним у сучасному світі не так просто, і як свідчить практика, не всі молоді люди, незважаючи на їх високий особистісний потенціал, ефективно застосовують свої здібності та досягають життєвого успіху.

Допомогти особистості виявити та реалізувати закладені природою здібності з найбільшою користю для себе та суспільства є найактуальнішим завданням сучасної освіти, а зокрема професійної орієнтації.

Аналіз останніх досліджень. Проблемі вибору молодим поколінням майбутньої професії присвячена значна кількість педагогічних досліджень.

Поняття "педагогічна технологія" у педагогічній науці з'явилося наприкінці 40-х років ХХ століття.

Дуже важливо основну увагу педагогам в організації профорієнтаційної роботи приділяти розробці технологій пошукової діяльності, орієнтованої на глибоке вивчення випускником самого себе, свого соціального оточення, існуючого ринку праці, що сприятиме мобілізації його розумових здібностей і самостійному прийняттю рішення про вибір майбутньої професії.

Методика проведення тижня профорієнтації. Тематичний тиждень є масовою формою організації конкретної навчально-виховної діяльності.

Методика проведення профорієнтаційних вечорів.

Методика проведення професіографічної екскурсії.

Варто наголосити ще на одному надзвичайно осучасненому методі роботи зі старшокласниками – це метод проектів. Цей метод не є новим у педагогіці.

Підсумовуючи викладене, варто відмітити, що вибір різноманітних технологій, методів, засобів, прийомів, проведення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання залежить від навчальних, виховних, профорієнтаційних завдань, від вікових особливостей учнів та від рівня їх профорієнтаційної готовності.

Постановка проблеми. Прийняття закону України «Про зайнятість населення» та всеохоплюючі кардинальні зміни, що відбуваються нині у державі, торкаються не лише трансформації суспільних аспектів життя, пов'язаних з економічними, політичними, інформаційними, екологічними процесами, а й видозмінюють специфіку особистісних реакцій на ці зміни.

Метою даної статті є аналіз сучасних тенденцій, проблем та перспектив професійної орієнтації на робітничі професії в контексті потреб ринку праці, а

також з'ясування шляхів і способів підняття престижності професії робітника у сучасних соціально-економічних умовах України та світу.

Професійна орієнтація, - за Б.О. Федоршиним, являє собою науково-практичну систему підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення.

Масштаби дефіциту робочої сили в Україні стають ще більш тривожними при порівнянні кількості працюючих пенсіонерів і безробітних. Аналіз ринку праці в Україні констатує процес омертвіння професійних знань.

Під час проведення профорієнтаційних заходів серед різних категорій населення час від часу виникають запитання: «чи збережеться потреба у робітничих кадрах при модернізації підприємств, коли створюються більш високотехнологічні робочі місця?»

Свого часу в Україні виникли та отримали розвиток вкрай нездорові, деструктивні соціально-економічні та соціально-психологічні процеси, які, при байдужості і бездіяльності владних структур на різних рівнях, дуже часто ігнорували забезпечення належної кількості, а головне якості, національних робітничих кадрів, готовності їх до розбудови економіки держави відповідно до сучасних наукових та технологічних реалій виробництва, структурної перебудови економіки та соціальної інфраструктури.

Потрібно якнайшвидше повернути до активного соціального життя тих професіоналів з різних галузей, які ще вціліли за останні п'ятнадцять-двадцять років українських «реформ». При цьому слід забезпечити створення в державі здорової моральної і соціальної атмосфери, при якій працювати знову стане престижно і почесно.

Належить також не тільки зрозуміти, але й забезпечити реалізацію безперервності та ефективності профорієнтаційної роботи - від народження людини до виходу її на заслужений відпочинок. Останнє, на нашу думку, можливе і реальне, якщо профорієнтаційна робота не буде розділена між окремими міністерствами та відомствами, які, здебільшого по-різному уявляють і забезпечують на практиці профорієнтаційний процес.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**Н.М. Ільчишина, викладач першої категорії
Одеський технічний коледж**

Професійна орієнтація – науково обґрунтована система взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізації здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на зміну виду трудової діяльності.

На сьогодні проблеми та перспективи організації профорієнтаційної роботи Одеського технічного коледжу виходять із сучасних потреб навчального закладу. Адже, у зв'язку з демографічною кризою, питання формування контингенту студентів коледжу повинно знаходитися на постійному контролі у керівництва навчального закладу. Відтак, профорієнтаційна робота є невід'ємною складовою функціонування навчального закладу.

Багаторічний досвід дозволяє констатувати, що переважна більшість абітурієнтів обирають свій фах несвідомо, вони не обізнані зі специфікою майбутньої професійної діяльності, не ознайомлені з програмою професійної підготовки спеціалістів обраного фаху. Це призводить до того, що вже наприкінці першого курсу розчаровані студенти втрачають мотивацію до навчально-професійної діяльності, припиняють навчання та починають працювати. Ті, хто за цей період визначилися з вибором фаху, що буває вкрай рідко, переходять на інші спеціальності.

Вихід з такого становища є пошук та впровадженні нових шляхів профорієнтаційної роботи. Серед пріоритетних завдань профорієнтаційної роботи доцільно відокремити:

1. Організація агітаційно-роз'яснювальної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах та професійно-технічних училищах.
2. Проведення рекламної-інформаційної діяльності у торгових мережах та громадському транспорті.
3. Участь у різноманітних культурно-масових заходах, таких як виставки, конкурси, ярмарки, презентації, які організують органи місцевого самоврядування, центри зайнятості тощо.
4. Проведення Днів відкритих дверей, Днів спеціальності.
5. Організація навчального процесу підготовчих курсів для майбутніх вступників.
6. Співробітництво за договорами з організаціями, установами, підприємствами, навчальними закладами.

Профорієнтаційна робота коледжу, спрямована на залучення до вступу учнів 9-тих, 11-тих класів загальноосвітніх закладів та випускників професійно-технічних навчальних закладів, проводиться на протязі усього навчального року та охоплює:

- зустрічі із старшокласниками загальноосвітніх закладів міста Одеси та районів Одеської області;
- бесіди із студентами старших курсів професійно-технічних навчальних закладів у місті Одесі, Одеської та Миколаївської областях, що випускають кваліфікованих робітників економічного, комп'ютерного, технічного спрямування, а також кухарів, пекарів, кондитерів.
- презентації навчального закладу на підприємствах, в організаціях, у загальноосвітніх закладах на батьківських зборах;
- дні відкритих дверей (щоквартально);
- дні спеціальності (щомісячно);
- підготовчі курси для учнів шкіл.

Забезпечується оперативне та об'єктивне поширення інформації про діяльність навчального закладу шляхом:

- розповсюдження інформаційних матеріалів коледжу поштою та електронною поштою у загальноосвітніх закладах регіону, на підприємствах;
- розробка системи заходів інформування студентів професійно-технічних навчальних закладів щодо можливостей отримання освіти в Одеському технічному коледжі за скороченою програмою, вступаючи на третій курс;
- розміщення листівок коледжу у громадському транспорті міста – маршрутних таксі; аудіоматеріалів в крупній торговій мережі «Таврія В»;
- публікацій інформації у загальноукраїнських та регіональних довідниках для абітурієнтів, на сайтах, у тому числі власному, у друкованих ЗМІ;
- участі у Ярмарках професій для учнівської молоді 9-тих, 11-тих класів, що проводять обласні та районні центри зайнятості;
- участі у регіональних виставках освітньої спрямованості.

До профорієнтаційної роботи Одеського технічного коледжу ОНАХТ залучені педагогічні працівники всіх циклових комісій, незважаючи на те, фахові це комісії чи загальноосвітнього спрямування. Окрім викладачів в профорієнтаційну роботу залучається велика кількість студентів коледжу, які власним досвідом пропагандують навчальний заклад серед майбутніх вступників. Під час таких заходів як, День відкритих дверей. Дні спеціальності, саме студенти проводять різноманітні майстер-класи зі спеціальності, в які залучаються гості, приймають участь в фешн-показах тощо.

При проведенні профорієнтаційних заходів використовуються різноманітні друковані буклети, плакати, оголошення та відео інформаційні матеріали.

Для того, щоб профорієнтаційна робота Одеського технічного коледжу була плідною та успішною, вона повинна бути добре організована, тому на початку кожного навчального року керівництвом коледжу призначаються відповідальні особи за профорієнтаційну роботу. На протязі перших двох тижнів навчального року затверджується план профорієнтаційної роботи та графік проведення Днів відкритих дверей. Упродовж навчального року організуються наради щодо стану профорієнтаційної роботи та виконання затверджених планів та графіків. До початку грудня місяця оновлюються інформаційні матеріали для абітурієнтів на сайті навчального закладу. У перший тиждень червня подається звіт про виконання профорієнтаційної роботи навчального закладу директору коледжу.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ПРОВЕДЕННІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У КОЛЕДЖІ ПРОМИСЛОВОЇ АВТОМАТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОНАХТ

О.О. Баюш, викладач другої категорії

Коледж промислової автоматики та інформаційних технологій

Постановка проблеми. Профорієнтаційна робота зі студентською молоддю є пріоритетним напрямком роботи коледжу. Правильний вибір професії – важливий крок у житті кожної людини. На цьому етапі особлива роль відводиться саме педагогу. Від того як він зуміє зорієнтувати своїх вихованців у різноманітному світі професій, і залежить їхнє подальше професійне визначення. Базові завдання педагогічного колективу ґрунтуються на тому, щоб показати всі грані і сторони обраної професії, її затребуваність на ринку праці, допомогти студентові пізнати самого себе, свої можливості. Закінчуючи коледж студент повинен чітко усвідомлювати, що він може, на що здатний, і знає, куди піти працювати.

Постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті основних компонентів здійснення та організації профорієнтаційної роботи у коледжі.

Виклад основного матеріалу. Система освіти в Україні, в ідеалі, мала б включати систему профорієнтаційної роботи, яка повинна носити комплексний і багатоступінчастий характер, супроводжувати людину в ході професійного становлення та навчання. Тому, дуже важливо проводити профорієнтаційну роботу в період навчання молодшої людини, здійснюючи цілеспрямований супровід, і логічно завершувати профорієнтаційною допомогою на етапі закінчення в процесі працевлаштування або подальшого навчання у ЗВО 3 – 4 рівня акредитації.

Така система організації включає:

- допомогу у виборі профілю навчання, майбутньої професії, забезпечення методичними матеріалами;
- роботу комісій з профорієнтації;
- допомогу у виборі спеціалізації в рамках свого навчального закладу;
- роботу Центрів кар'єри, Служб зайнятості з профорієнтації студентів і випускників;
- допомогу у працевлаштуванні, виборі напрямку знань, варіантів подальшого навчання у ВНЗ 3 – 4 рівнів акредитації;
- роботу з компаніями-роботодавцями та ЗВО 3 – 4 рівнів акредитації.

Завдяки цілісності системи можна проводити профорієнтаційний моніторинг та супровід людини, починаючи з моменту вибору професії і закінчуючи етапом працевлаштування. На початковому етапі при впровадженні такої системи важливо проводити ряд інформаційних та рекламних заходів, що підвищують інтерес до неї в середовищі студентів, що знижує страх невизначеності і що підвищує довіру до даної послуги. При цьому, можуть існувати різні підходи до проведення самої профорієнтації, що в комплексі дадуть максимальних результат.

У сучасній науці про профорієнтацію співіснують різні підходи. Особливість першого – це зосередження на інформаційній стороні профорієнтації: прагнення надати максимально інформацію про сучасний стан ринку праці, про вагомості особливості різних професій. Завдяки такому підходу студенти можуть розширити знання про себе в контексті професійного життя, збільшити знання про світ професій, професіограми, а також – про напрямки розвитку ринку праці: нові професії, про метапрофесії.

Другий підхід, який можна назвати, за роботами Н.С. Пряжнікова, активізуючим – робить акцент на активізацію особистості в плані професійного самовизначення. Цей підхід не заперечує вивчення інформації, пов'язаної зі світом професій, але й обмежується нею. Кінцевою метою профорієнтації даного підходу є розвиток такої соціальної компетентності студента, як вміння аналізувати ринок праці, свої можливості і співвідносити їх з вимогами конкретної професії та ринку праці взагалі. Метою активізуючого підходу є – сформувати у людини установку на необхідність професійного самовизначення, спонукати до активного пошуку, вибору і самостійного вирішення наявних проблем. Ефективними будуть тести, ігри, обговорення і та ін.

Щодо діагностико-консультаційного підходу, то він включає в себе проведення психологічного тестування та консультацію за отриманими результатами. Може проводитися як індивідуально, так і в групі. Метою є виявити професійну спрямованість людини на основі об'єктивних тестових даних, і в процесі консультації вирішити основний профорієнтаційний запит людини з використанням отриманої інформації. В руслі даного підходу можна діагностувати вираженість тих чи інших компетенцій, професійно важливих у рамках одержуваної професії.

Існує ще один підхід, який не заперечує попередніх, але робить дещо інший акцент, – це розвиваючий підхід. Прихильники цього підходу відносяться до професійної сфери як середовища, яке розвиває особистість. Сама професія, як і ситуація професійного самовизначення, не є кінцевою ціллю, але певним інструментом для розвитку особистості студента, способом засвоєння системи соціальних відносин. Цей підхід стоїть на позиціях особистісно-діяльнісного підходу і робить акцент на розвиток дитини з урахуванням її вікових та психологічних особливостей. Особистість студента розглядається не лише як умова, але як мета, засобом якої є професійна сфера. В підтримку даного підходу ряд психологічних досліджень (дослідження Г.С. Паригіна та співавторів) показали, що успішність професійного самовизначення залежить від рівня розвитку особистості, від рівня її автономності. В основу розвиваючого підходу покладено проведення тренінгів, що вирішують різні профорієнтаційні питання, а також розвиток різних навичок і якостей особистості, які можуть бути корисні в майбутньому професійному житті. Він дуже важливий для реалізації та закріплення отриманих результатів, а також розвитку необхідних компетенцій у процесі навчання.

Метою інформаційного підходу є висвітлення як загальних тенденцій на ринку праці, так і ситуації з одержуваними студентами професіями – де і ким

вони можуть працювати на сучасному ринку праці, а також полягає в проведенні лекцій з планування кар'єри, презентацій компаній, інформування про тенденції на ринку праці, ярмарки вакансій тощо.

Проведення того чи іншого тематичного блоку залежить в основному від обставин і потреб конкретного навчального закладу. Наприклад, робота з студентами може починатися не з проведення тестування, а з інформаційних лекцій, щоб сформувати інтерес і розуміння необхідності самої профорієнтації, кар'єрного консультування тощо. Вибір того чи іншого засобу для проведення профорієнтації залежить від фахівця, рівня його кваліфікації, досвіду. При виборі важливо спиратися на такі показники, як надійність, валідність, достовірність і здатність вирішувати поставлену задачу – тобто відповідність запитам сучасності і людей.

Основним завданням системи профорієнтації є визначення професійної спрямованості студента.

Методика здійснення профорієнтаційної роботи повинна комплексно діагностувати інтереси, здібності та особистісні якості людини, співвідносячи їх з вибором професії і профілю навчання. Саме обговорення результатів певної методики з психологом дозволяє звернути увагу клієнта профорієнтаційної консультації на найбільш значущі для нього внутрішні фактори вибору професії.

При виборі професії дуже важлива відповідність між психологічними особливостями людини і відповідними характеристиками професії. Методика дозволяє поєднати аналіз інтересів, здібностей і особистісних якостей студентів в рамках діагностики їх професійних намірів.

Пройшовши комплекс тестування і поговоривши за його результатами з психологом-профконсультантом, студент може краще зрозуміти сутність свого «Я» та визначити, до яких професій та спеціальностей у нього є схильність, тобто інтерес, підкріплений відповідними особистісними якостями і розвитком відповідних здібностей. Тому тестовий матеріал сфокусований на інтересах і здібностях, важливих для набуття освіти у відповідній професійній області.

Комплекс тестування включає в себе різні типи завдань: це і вирішення завдань, і вибір найбільш привабливих альтернатив, оцінка об'єктів за заданими параметрами, вибір варіантів поведінки в тих чи інших ситуаціях. За його результатами випробовувані отримують список професій, максимально відповідних їх індивідуальним особливостям.

Отже, для того, щоб вибрати професію, необхідно не тільки розбиратися в світі існуючих професій, але перш за все пізнати себе, свої індивідуальні психічні властивості.

Соціально-економічні зміни в Україні й модернізація ринку праці призводять до швидкого старіння професій з одночасним неухильним зростанням вимог до кваліфікації працівника. Виходячи з цього головне завдання профорієнтаційної роботи полягає не лише у створенні умов і наданні допомоги в усвідомленому виборі професії, а й у навчанні вмінню оцінювати себе адекватно вимогам сучасного ринку праці і вибудовувати свою професійну

траєкторію, розуміння необхідності безперервної освіти з метою свого професійно-кваліфікаційного зростання і успішної адаптації у світі праці.

Саме тому, останнім часом, у педагогіці поступово стали розроблятися активні методи профорієнтаційної роботи. Основна відмінність цих методів від традиційних полягає в тому, що завдяки їм студент з об'єкта поступово перетворюється на суб'єкт свого професійного самовизначення.

Говорячи про основні характеристики активних методів у профорієнтації, можна виділити наступне: активні методи в профорієнтації припускають зміщення акценту з профінформації і профдіагностики на аналіз та вирішення профорієнтаційних проблем, так як саме постановка перед студентом проблеми може стимулювати його власну активність щодо її вирішення; активізація професійного самовизначення передбачає включення ціннісно-смиислового компонента самовизначення в профорієнтаційну роботу. Завдяки активним методам можна розвивати нові і раніше сформовані вже існуючі особистісні якості студентів; активні методи включають в себе активізуючу діагностику, метою якої є не стільки отримання інформації про особу, скільки стимулювання її роздумів про перспективи особистісного і професійного самовизначення; активні методи передбачають використання інтерактивних форм роботи, таких як: майстер-клас, тренінг, дискусія, рольова і ділова гра та інші.

А, як відомо, саме такі форми роботи є найефективнішими. У студентському середовищі Коледжу промислової автоматики та інформаційних технологій ОНАХТ досить успішно використовуються такі форми профорієнтаційної роботи:

- анкетування, тестування, у тому числі комп'ютерна діагностика схильностей та інтересів;
- активізують профорієнтаційні опитувальники;
- консультації батьків на підприємствах, де є відповідні спеціалісти;
- профорієнтаційні ігри, у тому числі адаптовані і спеціалізовані «квести»;
- зустрічі-консультації викладачів і студентів під час Днів відкритих дверей щомісячно;
- індивідуальний супровід в стінах навчального закладу.
- проведення предметних олімпіад, тематичних фестивалів в м.Одесі з участю учнів;
- інтелектуальні ігри; ігрові консультаційні методики консультації учнів та їх батьків;
- організація тематичних конкурсів (наприклад, «Кращий за професією») як на рівні коледжу, так і на рівні району;
- підготовчі курси на базі коледжу для учнів після 9-х класів;
- презентації на профільних виставках, ярмарках професій майстер-класи від голів циклових комісій;
- конкурси професійної майстерності студентів;
- сприяння тимчасовому працевлаштуванню в канікулярний час наших студентів старших курсів на сучасні підприємства;

У перспективі КПАІТ ОНАХТ щодо поліпшення профорієнтаційної роботи планує:

- організація діяльності профільних гуртків і клубів, лабораторій творчої діяльності для учнів 10-14 років.
- тренінги, семінари та інші форми практичних занять для учнів області;
- тематичні Інтернет-конкурси та вікторини; організація професійних конкурсів «Краща професія»; «відкриті уроки», зустрічі спеціалістів професій зі студентами професійних технічних училищ;
- заходи, орієнтовані на професійну орієнтацію взагалі: проекти соціального партнерства навчальних професійних закладів з підприємствами.

Дуже важливий інформаційний супровід професійної орієнтації: допомога через ЗМІ; дистанційна профорієнтаційна допомога; розповсюдження інформаційних матеріалів про затребувані в регіоні спеціальності; поширення збірників статей про професії; організація тематичних інтерв'ю фахівців навчальних закладів, публікація матеріалів про навчальні заклади, в тому числі про поточні події; публікація результатів маркетингових досліджень щодо ситуації в регіоні, галузі; організація консультаційних пунктів для старшокласників і абітурієнтів на виставках і ярмарках освітніх послуг; проведення лекцій, конференцій та круглих столів; інформаційне наповнення сайтів навчальних закладів, у тому числі матеріалами з профорієнтації; інформаційний супровід спільних проєктів між навчальними закладами, підприємствами, організаціями; профдіагностика, профконсультація, профагітація.

Висновки

Отже, інноваційний підхід до професійної орієнтації – це застосування активізуючого, діагностико-консультаційного, розвиваючого, інформаційного підходів. Сама професія, як і ситуація професійного самовизначення, не є кінцевою ціллю, але певним інструментом для розвитку особистості студента, способом засвоєння системи соціальних відносин. Цей підхід стоїть на позиціях особистісно-діяльнісного підходу, і робить акцент на розвиток студента з урахуванням його психологічних особливостей. Такий підхід вимагає, щоб психолого-педагогічна підтримка освоєння професії полягала в наданні допомоги студентам у пізнанні себе, як суб'єктів в різних видах діяльності, визнанні прав особистості на власні життєві інтереси, цілі й цінності. І все це можливо лише в умовах вільного вибору і творчої діяльності.

Перераховані вище форми і методи організації педагогічної діяльності в рамках профорієнтації, на наш погляд, є ефективними, в першу чергу тому, що вони допомагають студентам стати суб'єктами свого професійного самовизначення. А це означає, що в такому випадку у них може з'явитися внутрішня готовність здійснювати самостійний і усвідомлений вибір, як у професійній сфері, так і у всіх інших важливих сферах свого життя.

В сучасних умовах соціальне замовлення на профорієнтаційні послуги сформувалося у нашому суспільстві внаслідок виникнення такого феномену як безробіття, що в останній час набуло масового характеру. Саме вирішення цієї

проблеми визначило вихідні положення означеної підготовки. Її мета полягає у створенні сприятливих умов для забезпечення достатнього рівня загальної та спеціальної підготовки, що дасть можливість підростаючому поколінню конкурувати на ринку робочої сили.

Список літератури:

1. Бех, І. Професійна спрямованість змісту навчально-трудої діяльності школярів / І.Д. Бех, М.П. Тименко // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. № 5. – 1999. – С. 15 – 21.
2. Володина, Е. Новые подходы к проведению профориентационной работы / Е.Р. Володина // Электронный ресурс – Режим доступа: http://yppk.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=156:2013-03-27-05-44-33&catid=1:articles&Itemid=5
3. Гурова, Р. Современная молодежь: социальные ценности и нравственные ориентации / Р.Г. Гурова // Педагогика. – 2000. – №10. – С. 32 – 38.
4. Зінченко, В. Теорія і практика розбудови системи професійної орієнтації в сучасних умовах//Оновлення змісту і методів психології освіти та професійної орієнтації / В.П. Зінченко, М.С. Янцур // – Вип.4, 1998. – С.4-15.
5. Мельник, О. Основи вибору професії: Експериментальна програма та збірник практичних завдань. / О.В. Мельник, В.П. Романчук– К.: Інститут проблем виховання АПН України, 2001. – 98 с.
6. Мельник, О. Зміст, форми та методи профконсультаційної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання. / О.В. Мельник– К., 2008. – 54 с., с.26
7. Серебряков, А. Инновационные психодиагностические технологии как системный элемент организации профориентационной работы. / А. Серебряков, В. Алтухов, О. Иванова, Е. Орлова – Центр тестирования и развития Гуманитарные технологии, 2008 – Электронный ресурс – Режим доступа: <http://teletesting.ru/modules/articles/index.php?op=viewarticle&artid=8>
8. Сподін, Л. До питання професійної спрямованості особистості та проблеми її формування / Л.А. Сподін // Педагогіка і психологія: Зб. наукових праць – Харків: ХДПУ. – 2000. – Вип.10. – Ч.3. – С. 110-115.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

**В.М. Криворучко, викладач першої категорії
Механіко-технологічний коледж**

Зміст інновації

1. Формування в студентів готовності до професійного самовизначення.
2. Визначення рівня сформованості та готовності старшокласників до вибору майбутньої професії за допомогою використання спеціальних показників

3. Побудова гармонічного виховного процесу, у якому б відповідно були використані форми, методи, засоби профорієнтаційної роботи, їх зміст створював ситуацію емоційного, дієво-пізнавального, творчого переосмислення отриманої інформації.

4. Розвиток творчої особистості та самостійної діяльності студентів через ведення усних журналів, участь в профорієнтаційних вечорах, конференціях, «ярмарках професій», виконанні творчих завдань, виробничих проєктів, зміст яких пов'язаний з майбутньою професійною діяльністю студентів.

Ресурсоемкість нововведень:

а) використання комп'ютерних презентацій створених колективом викладачів та студентів закладу;

б) розробка різних видів викладання інформації: пояснювально-ілюстративні методи (лекції, натуральні об'єкти, макети, стенди, плакати, комп'ютерні презентації тощо); словесні методи (бесіди, розповіді, пояснення); метод проєктів; метод проблемного викладу та інші;

в) застосування комп'ютерно-проєктного навчання (створення учнями закладу комп'ютерних презентацій, що представляють відповідну професію);

г) інтегровані заняття загальноосвітній і професійний цикл з використанням виробничих проєктів та задач пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю студентів.

Найголовніші завдання:

1) активізація суб'єктивного досвіду учня, використання його в процесі профорієнтаційної роботи;

2) створення ситуації діалогу, що дає змогу кожній дитині проявити ініціативу;

3) розширення кругозору і формування інтересу студентів до майбутньої професії;

4) організація в процесі профорієнтаційної роботи обміну думками, ідеями, оцінками;

5) створення можливостей для самовияву студентів;

6) збудити і підтримувати інтерес до обраної майбутньої професії;

7) показати застосування обраної професії у життєдіяльності людини.

Мета впровадження нововведення:

1) повідомлення профорієнтаційної інформації (професійне інформування);

2) виховання у студентів відповідального й активного ставлення до свідомого та самостійного вибору майбутньої професії;

3) розвиток пізнавальної активності, ініціативності, самостійності, творчості, спостережливості;

4) стимулювання особистості до самоосвіти, самооцінки, самопізнання та самовдосконалення.

Застосування методів профорієнтаційної роботи:

1) пояснювально-ілюстративні, або репродуктивні (бесіда, розповідь, пояснення, лекція, демонстрація та ілюстрація явищ і процесів),

2) активні (ділові ігри, аналіз ситуацій, тематичні дискусії, виробничі

задачі з використанням технічних, технологічних і економічних ситуацій).

Застосування нетрадиційних форм роботи: заняття - ігри, заняття - змагання, заняття - диспути, заняття - подорожі, рольові ігри, тематичні дискусії, творчі конкурси, диспути, круглий стіл та інше.

Використання комп'ютерно-програмних засобів типу презентації навчального закладу, конкретної професії та інше, які слід розробляти у рамках конкретних закладів та професій, які пропонуються.

Розробити методичні рекомендації до впровадження відповідних методів профорієнтаційної роботи.

Результативність та ефективність впровадження інновації

Використання інноваційних технологій в профорієнтаційній роботі створюють потенційно сприятливі умови для успішного розв'язання протиріч пов'язаних із професійним самовизначенням студентів:

1) індивідуально-психологічними: протиріччя між нахилами та здібностями й вимогами професії; власними домаганнями та реальними можливостями виконувати певну роботу; невідповідність здоров'я, характеру, звичок .

2) соціально-економічними: протиріччя між сучасними вимогами до фахівця й застарілими уявленнями про шляхи розвитку економіки, її кадрове забезпечення.

Відповідні форми і методи дозволять досягти основної мети профорієнтаційної роботи – формування у старшокласників готовності до професійного самовизначення.

Розвиток України як держави з ринковою економікою ставить перед суспільством та, зокрема, перед освітянами низку специфічних завдань, обумовлених необхідністю підготовки підростаючого покоління до життя та професійної діяльності, вибору майбутньої професії в нових соціально-економічних умовах. Впровадження інноваційних технологій в профорієнтаційну роботу, активне застосування нових форм та методів профорієнтаційної роботи забезпечить їх успішне розв'язання.